

Aluevaltuusto

Aika 04.11.2025 klo 16:00 -

Paikka Valtuustosali, Viitaniementie 1A, Jyväskylä

Osallistujat

	Nimi	Tehtävä
Läsnä	Melville Tony	puheenjohtaja
	Ylälehto Jani	1. varapuheenjohtaja
	Tiainen Eila	2. varapuheenjohtaja
	Ahola Lotta	valtuutettu
	Airaksinen Suvi	valtuutettu
	Asp-Dalfidan Kaisa	valtuutettu
	Aula Maria Kaisa	valtuutettu
	Blom Jari	valtuutettu
	Demarco Samuel	valtuutettu
	Flyktman Jouni	valtuutettu
	Forsberg Caius	valtuutettu
	Haaparanta Jukka	valtuutettu
	Haimakka Eliisa	valtuutettu
	Halttunen Jussi	valtuutettu
	Hintikka Sanna	valtuutettu
	Hirsjärvi Irma	valtuutettu
	Hovila Sari	valtuutettu
	Humalajoki Johanna	valtuutettu
	Hyöky Elma	valtuutettu
	Hyötyläinen Juha	valtuutettu
	Häyrinen Antti	valtuutettu
	Isomöttönen Katja	valtuutettu
	Jetsu Kati	valtuutettu
	Jämsä Hanna	valtuutettu
	Jäntti Sinikka	valtuutettu
	Kalmari Leena	valtuutettu
	Kankaanniemi Toimi	valtuutettu
	Kautto-Koukka Leena	valtuutettu
	Kiiskinen Kari	valtuutettu
	Kiminkinen Tapani	valtuutettu
	Kiviranta Hanna	valtuutettu
	Koikkalainen Emilia	valtuutettu
	Kokko Sari	valtuutettu
	Krook Anu	valtuutettu
	Kyrö Mika	valtuutettu
	Kytölehto Satu	valtuutettu
	Käppi Matleena	valtuutettu
	Lahtinen Merja	valtuutettu
	Laurila Leena	valtuutettu
	Lindell Leila	valtuutettu
	Liukkonen Ari-Pekka	valtuutettu

	Lumela Meri	valtuutettu
	Luoma-aho Janne	valtuutettu
	Martins Sirpa	valtuutettu
	Muotka Petteri	valtuutettu
	Neittaanmäki Pekka	valtuutettu
	Nykänen Jouko	valtuutettu
	Parkkonen Joni	valtuutettu
	Patronen Ulla	valtuutettu
	Peltonen Tuula	valtuutettu
	Pippuri Linda	valtuutettu
	Puolimatka Tapio	valtuutettu
	Rantanen Otteliina	valtuutettu
	Rantanen Riikka	valtuutettu
	Räihä Petri	valtuutettu
	Räisänen Tiina	valtuutettu
	Saraste Karoliina	valtuutettu
	Seppä Moona	valtuutettu
	Silvast Tuomo	valtuutettu
	Suomala Sakari	valtuutettu
	Suuronen Ilari	valtuutettu
	Suutari Jenni	valtuutettu
	Vainikainen Ira	valtuutettu
	Vanhala Mauno	valtuutettu
	Vepsäläinen Hilma	valtuutettu
	Viiru Mervi	valtuutettu
	Visakorpi-Kemppainen Marika	valtuutettu
	Weijo Ilse	valtuutettu
	Hautamäki Hanna	varavaltuutettu
Muu	Nissinen Meeri	nuorisovaltuuston edustaja
	Kallimo Kati	vs. hyvinvointialuejohtaja, sosiaali- ja terveyspalvelut
	Aalto Johanna	pöytäkirjanpitäjä, lakiasiaintohtaja
	Aniranta Ella Sofia	hallinnon asiantuntija
	Kauppinen Ella	asiantuntija
	Kellokangas Kirsi	vs. hallintopalvelupäällikkö
	Kivelä Miina-Maria	hallintosihteeri
	Leppä Lasse	toimialajohtaja, konsernipalvelut
	Mannberg Pia	tarkastaja
	Manninen Tero	viestintäjohtaja
	Mensala Ville	pelastusjohtaja
	Tunturi-Kemppainen Heli	arviointijohtaja

Käsiteltävät asiat

Asia	Otsikko	Sivu
71	Laillisuus ja päätösvaltaisuus	4
72	Pöytäkirjan tarkastus	5
73	Työjärjestyksen hyväksyminen	6
74	Tarkastuslautakunnan väliarviointi 1-6/2025	7
75	Sidonnaisuusilmoitusten tilannekatsaus	9
76	Keski-Suomen hyvinvointialueen neljännesvuosikatsaus 1-9/2025	11
77	Hyvinvointialuejohtajan talousarvioesitys 2026 ja toiminta- ja taloussuunnitelma 2027-2030	23
78	Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluverkkotyön toinen vaihe	30
79	Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategian laatiminen	36
80	Keski-Suomen kuntien, Keski-Suomen liiton ja Keski-Suomen hyvinvointialueen strateginen yhteistyösopimus	41
81	Arviointiryhmän toimenpide-ehdotukset Keski-Suomen hyvinvointialueelle talouden sopeuttamiseksi	44
82	Arviointiryhmän toimenpide-ehdotukset Keski-Suomen hyvinvointialueelle terveydenhuollon palveluista	47
83	Hyvinvointialuejohtajan viran täyttäminen	51
84	Aluevaltuuston kokousaikataulu keväällä 2026	54
85	Valtuustoaloite eläinperäisten rasvojen käytön lisäämiseksi alueemme terveys- ja ruokapalveluissa	56
86	Valtuustoaloite EU:n vammaiskortin haltijan ja saattajan maksuton lippu linkki-liikenteessä	60
87	Valtuustoaloite selvitystyön käynnistäminen sairaala Novan päivystyksen lapsiystävällisyyden parantamiseksi	64
88	Valtuustoaloite nenästä otettavan infektiotestin käytön lopettamiseksi	68
89	Valtuutettujen aloitteet	71
90	Ilmoitusasiat	72

Aluevaltuusto

04.11.2025

71

Laillisuus ja päätösvaltaisuus

Aluevaltuusto 04.11.2025

Keski-Suomen hyvinvointialueen hallintosääntö määrää niistä ehdoista, joiden perusteella hyvinvointialueen toimielimen kokous on laillinen ja päätösvaltainen.

Tästä kokouksesta on annettu tieto hallintosäännön 111–114 §:n mukaisesti.

Kokouskutsu on toimitettu sähköisesti aluevaltuutetuille ja varavaltuutetuille 30.10.2025. Kokouksen esityslista on julkaistu samassa ajassa hyvinvointialueen verkkosivuilla julkaistavin osin. Lisäksi kokouskutsu on julkaistu hyvinvointialueen verkkosivujen tapahtumat-sivulla.

Hyvinvointialuelain 108 § mukaan aluevaltuusto on päätösvaltainen, kun vähintään kaksi kolmasosaa valtuutetuista on läsnä. Läsnä oleviksi katsotaan myös ne toimielimen jäsenet, jotka osallistuvat kokoukseen sähköisesti. Läsnä olevat valtuutetut ja varavaltuutetut todetaan sähköisesti tai nimenhuudolla, joka toimitetaan aakkosjärjestyksessä.

Todettuaan läsnä olevat henkilöt puheenjohtaja toteaa, onko kokous laillisesti koolle kutsuttu ja päätösvaltainen (hallintosääntö 118 §).

Päätösehdotus

Todetaan aluevaltuuston kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus.

Päätös

Aluevaltuusto

04.11.2025

72

Pöytäkirjan tarkastus

Aluevaltuusto 04.11.2025

Hyvinvointialueesta annetun lain 95 §:n mukaan pöytäkirjan tarkastamisesta annetaan tarpeelliset määräykset hallintosäännössä.

Hallintosäännön 132 §:n mukaan aluevaltuuston pöytäkirjaan sovelletaan, mitä pöytäkirjan laatimisesta määrätään hyvinvointialuelain 112 §:ssä. Pöytäkirja voidaan tarkastaa ja allekirjoittaa sähköisesti. Aluevaltuusto valitsee jokaisessa kokouksessaan kaksi läsnä olevaa valtuutettua tarkastamaan kokouksesta laaditun pöytäkirjan siltä osin kuin pöytäkirjaa ei tarkasteta kokouksessa.

Pöytäkirja allekirjoitetaan ja tarkastetaan 10.11.2025 mennessä.

Päätösehdotus

Aluevaltuusto valitsee pöytäkirjantarkastajiksi Jukka Haaparannan ja Eliisa Haimakan sekä varalle Jussi Halttusen ja Sanna Hintikan.

Päätös

Aluevaltuusto

04.11.2025

73

Työjärjestyksen hyväksyminen

Aluevaltuusto 04.11.2025

Käsiteltävät asiat ilmoitetaan ennalta jaetussa kokouskutsussa ja sen mukana seuranneessa esityslistassa.

Asiat käsitellään esityslistan mukaisessa järjestyksessä, jollei toimitella toisin päätä.

Päätösehdotus

Hyväksytään työjärjestys esityksen mukaisesti.

Päätös

Tarkastuslautakunta § 85 23.10.2025
Aluevaltuusto 04.11.2025

74

Tarkastuslautakunnan väliarviointi 1-6/2025

Tarkastuslautakunta 23.10.2025 § 85

Valmistelija Arviointijohtaja Heli Tunturi-Kemppainen p. 040 482 6499

Selostus asiasta **Yleistä**

Tarkastuslautakunta laatii väliarvioinnin, jossa tarkastellaan Keski-Suomen hyvinvointialueen toimintaa ja taloutta arviointijaksolla 1-6/2025. Arvioinnin painopisteet ovat arviointisuunnitelman mukaisesti toiminnan tavoitteellinen kehittäminen ja uudistaminen sekä vaikuttavuus, ihmislähtöisyys ja kestävä kehitys.

Tarkastuslautakunta päätti käynnistää väliarvioinnin valmistelun 21.8.2025 § 64. Väliarvioinnin valmistelua ja ohjausta tarkastuslautakunta käsitteli 9.10.2025 § 78.

Tarkastuslautakunta saa väliarviointiluonnoksen ennen kokousta. Väliarviointi tulee julkiseksi, kun se on valmis käyttötarkoitukseensa (salassa pidettävä, JulKL 621/1999 6 § kohta 9).

Esittelijä Arviointijohtaja Tunturi-Kemppainen Heli

Päätösehdotus Tarkastuslautakunta

- 1) hyväksyy Keski-Suomen hyvinvointialueen väliarvioinnin vuodelta 2025,
- 2) antaa puheenjohtajalle ja arviointijohtajalle oikeuden tehdä kokouksessa sovitut muutokset ja stilistiset korjaukset väliarviointiin ja
- 3) tarkastaa pöytäkirjan asiakohdan osalta tässä kokouksessa.

Lisäksi tarkastuslautakunta esittää aluevaltuustolle, että aluevaltuusto päättää

- 1) merkitä tiedokseen Keski-Suomen hyvinvointialueen väliarvioinnin vuodelta 2025,
- 2) lähettää Keski-Suomen hyvinvointialueen väliarvioinnin aluehallitukselle tarvittavia toimenpiteitä varten ja

Tarkastuslautakunta
Aluevaltuusto

§ 85

23.10.2025
04.11.2025

3) velvoittaa aluehallituksen tuomaan 31.1.2026 mennessä aluevaltuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin Keski-Suomen hyvinvointialueen väliarviointi antaa aihetta.

Juha Manni poistui kokouksesta asian käsittelyn aikana klo 16.33.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Tämä päätös tarkastettiin kokouksessa.

Aluevaltuusto 04.11.2025
990/00.03.00/2025

Päätösehdotus

Aluevaltuusto päättää

1) merkitä tiedokseen Keski-Suomen hyvinvointialueen väliarvioinnin vuodelta 2025,

2) lähettää Keski-Suomen hyvinvointialueen väliarvioinnin aluehallitukselle tarvittavia toimenpiteitä varten ja

3) velvoittaa aluehallituksen tuomaan 31.1.2026 mennessä aluevaltuustolle lausunnon toimenpiteistä, joihin Keski-Suomen hyvinvointialueen väliarviointi antaa aihetta.

Päätös

Liitteet

Liite 1 Väliarviointi 2025, Keski-Suomen hyvinvointialueen tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunta	§ 87	23.10.2025
Aluevaltuusto		04.11.2025

75

Sidonnaisuusilmoitusten tilannekatsaus

Tarkastuslautakunta 23.10.2025 § 87

Valmistelija	Arviointijohtaja Heli Tunturi-Kemppainen p. 040 482 6499, tarkastaja Pia Mannberg p. 040 618 4294
--------------	---

Selostus asiasta	Yleistä
------------------	----------------

Lain hyvinvointialueesta (611/2021) 89 §:ssä säädetään sidonnaisuuksien ilmoittamisesta. Sidonnaisuusilmoitus tehdään tarkastuslautakunnalle, joka valvoo ilmoitusvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset aluevaltuuston tiedoksi. Hyvinvointialueen luottamushenkilön ja viranhaltijan on tehtävä sidonnaisuusilmoitus johtotehtävistään ja luottamustoimistaan elinkeinotoimintaa harjoittavissa yrityksissä ja muissa yhteisöissä, merkittävästä varallisuudestaan sekä muistakin sidonnaisuuksista, joilla voi olla merkitystä luottamus- ja virkatehtävien hoitamisessa.

Ilmoitus on tehtävä kahden kuukauden kuluessa valinnasta ja mahdollisista muutoksista on ilmoitettava viivytyksettä. Tarkastuslautakunta voi tarvittaessa kehottaa ilmoitusvelvollista tekemään uuden ilmoituksen tai täydentämään jo tehtyä ilmoitusta.

Keski-Suomen hyvinvointialueella ilmoitusvelvolliset tekevät sidonnaisuusilmoituksensa käytössä olevaan Sidonnaisuusrekisteri.fi-järjestelmään. Rekisterissä olevat julkiset tiedot ovat nähtävillä hyvinvointialueen yleisessä tietoverkossa.

Kutsu ilmoittamaan tai päivittämään aiempaa sidonnaisuusilmoitusta on lähetetty 68 henkilölle, joista 61 luottamushenkilöä ja 7 viranhaltijaa. Tehtyjä sidonnaisuusilmoituksia 16.10.2025 mennessä on saapunut yhteensä 44 kpl (65 %).

Sidonnaisuusilmoituksia koskevan sääntelyn tarkoituksena on hyvinvointialueen päätöksenteon avoimuuden ja läpinäkyvyyden edistäminen.

Toimivalta

Hallintosääntö § 90

Esittelijä	Arviointijohtaja Tunturi-Kemppainen Heli
------------	--

Tarkastuslautakunta	§ 87	23.10.2025
Aluevaltuusto		04.11.2025

Päätösehdotus

Tarkastuslautakunta

- 1) merkitsee liitteenä olevan sidonnaisuusrekisterin tilanteen 16.10.2025 tiedoksi,
- 2) hyväksyy 16.10.2025 mennessä tehdyt sidonnaisuusilmoitukset,
- 3) pyytää toimittamaan edelleen puuttuvat sidonnaisuusilmoitukset ja
- 4) esittää aluevaltuustolle, että aluevaltuusto merkitsee tiedoksi tämänhetkiset sidonnaisuusilmoitukset.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Aluevaltuusto 04.11.2025
988/00.03.02.00/2025

Päätösehdotus

Aluevaltuusto merkitsee tiedoksi tämänhetkiset sidonnaisuusilmoitukset.

Päätös

Liitteet

- Liite 2 Sidonnaisuusilmoitukset 16.10.2025
- Liite 3 Sidonnaisuusilmoitusten tilanne 16.10.2025

Aluehallitus	§ 299	28.10.2025
Aluevaltuusto		04.11.2025

76

Keski-Suomen hyvinvointialueen neljännesvuosikatsaus 1-9/2025

Aluehallitus 28.10.2025 § 299

Valmistelija talousjohtaja Aija Suntioinen p. 040 185 9985

Selostus asiasta **Yleistä**

Aluevaltuusto hyväksyi hyvinvointialueen vuoden 2025 talousarvion kokouksessaan 10.12.2024 § 70 ja aluehallitus sitä tarkentavan käyttösuunnitelman kokouksessaan 25.2.2025 § 53. Lisäksi aluevaltuusto hyväksyi kevään talousarviomuutokset kokouksessaan 6.5.2025 § 37 sekä syksyn talousarviomuutokset 9.9.2025 § 61. Keski-Suomen hyvinvointialueen talousarvion mukaiset (ulkoiset) menot ovat noin 1,5 miljardia euroa. Muutostalousarvio on 74,1 miljoonaa euroa alijäämäinen.

Vuoden 2025 toiminnasta ja taloudesta raportoidaan aluehallitukselle ja aluevaltuustolle siten, että

- neljännesvuosikatsaukset käsitellään päätösasioina aluehallituksessa ja aluevaltuustossa
- talouden tasapainottamistoimenpiteiden toteutumisesta raportoidaan neljännesvuosikatsausten yhteydessä
- kuukausiraportit toimitetaan aluehallitukselle tiedoksi portaaliin kuukausittain.

Lisäksi hyvinvointialueen johtoryhmässä seurataan talouden toteumaa ja ennustetta sekä tuottavuusohjelman toimenpiteiden ja muiden talouden tasapainottamistoimenpiteiden etenemistä kuukausittain. Talouden seuranta ja raportointia tehdään kuukausittain myös muilla organisaatiotasolla.

Neljännesvuosikatsauksia tehdään kolme kertaa vuodessa; tammi-maaliskuun, tammi-kesäkuun (puolivuosikatsaus) ja tammi-syyskuun tiedoilla. Neljäs eli viimeinen raportti on tilinpäätös, joka kattaa koko vuoden seurannan.

Hyvinvointialueen tammi-syyskuun 2025 neljännesvuosikatsaus on liitteenä.

Talous

Aluehallitus
Aluevaltuusto

§ 299

28.10.2025
04.11.2025

Kolmannen vuosineljänneksen tulos on alijäämäinen ollen -44,2 miljoonaa euroa. Ulkoisten toimintatuottojen toteuma, 117,6 miljoonaa euroa on 92 % kaudelle jaksotetusta muutostalousarviosta, toteuma on edellisvuoden vastaavaa toteumaa 0,5 % pienempi (118,2 M€). Ulkoisten toimintakulujen kertymä on 1 089,8 miljoonaa euroa, mikä on 2,3 % edellisvuoden vastaavan ajankohdan toteumaa suurempi (1 065 M€). Hyvinvointialueen kolmannen vuosineljänneksen perusteella tilinpäätökseen ennustetaan 80,8 miljoonan euron alijäämää. Alijäämäennuste on suhteessa muutostalousarvioon noin 6,7 miljoonaa euroa heikompi. Suurimmat erot talousarvioon syntyvät sosiaali- ja terveystalouden toimialan osalta.

Vuoden 2025 talousarvion sisältämillä talouden sopeuttamistoimilla tavoitellaan 50,3 miljoonan euron vaikutusta, joista syyskuun loppuun mennessä on toteutunut 56,7 %, eli 28,5 miljoonaa euroa. Toimenpiteiden vaikutuksista on ennusteen mukaan toteutumassa yhteensä noin 45,5 miljoonaa euroa. Siltä osin kuin on tunnistettu, että alkuperäiseen talousarvion sopeuttamissuunnitelmassa tavoiteltuja vaikutuksia ei täysimääräisesti saavuteta, on suunniteltu korvaavia toimenpiteitä.

Suunnitellut talouden sopeuttamisen toimenpiteet eivät riitä vuosina 2023 ja 2024 syntyneen kumulatiivisen alijäämän, 255 miljoonaa euroa kattamiseen. Kumulatiivisen alijäämän sekä vuoden 2025 talousarvion toteuttamiseen tarvitaan edelleen aktiivista sopeuttamista. Kumulatiivisen alijäämän kattamissuunnitelma on tarkentunut talousarvion valmistelun yhteydessä. Aluehallituksen päätöksen mukaisesti kumulatiivinen alijäämä katetaan taloussuunnitelmakauden 2026–2030 loppuun mennessä. Mikäli talousarvio toteutuu ennusteen mukaisena, tulee taloussuunnitelmakausien sopeuttamistarve kasvamaan talousarvioylitystä vastaavasti.

Alijäämän hillitsemiseksi loppuvuoden aikana toteutetaan useita toimenpiteitä.

Talouden ohjeet syksyn 2025 menojen hallintaan

Ohjeiden tarkoituksena on hallita loppuvuoden menokehitystä

- Prosesseissa hyväksynyt ja vastuut määrätty johtotasolle: uutta ohjeistusta annettu mm. työvoiman vuokraus vastuualuejohtajan päätös, hankintapäätökset, ostopalvelujen hinnankorotusneuvottelut
- Henkilöstö – rekrytoinnit rajoitettu, lomautuksia ja lomapäivärajoituksia
- Sote-palvelut – suora hankinnat vain välttämättömissä poikkeustapauksissa
- Ostopalvelusopimukset – kaikki sopimukset käydään läpi ja arvioidaan, palvelujohtaja tasolta raportointi toimialajohtajalle
- Palveluostot – vain lakisääteiset ja välttämättömät hankinnat toteutetaan

Aluehallitus
Aluevaltuusto

§ 299

28.10.2025
04.11.2025

- Tavarahankinnat – ainoastaan välttämättömät, ei uusia kalusteita tai laitteita ilman kriittistä tarvetta
- Hankinnat – Loppuvuoden ajaksi otetaan käyttöön määräaikaaisesti uusi menettely, jossa palvelujohtajan, palvelupäällikön ja palveluvastaavan on ennen päätöksentekoaan saatava vastuualuejohtajalta hyväksyntä hankinnalle.
- Koulutus, matkat, kokoukset – vain välttämättömät, etäkokoukset ja sisäiset koulutukset ensisijalla

Aluehallituksen 27.5.2025 päättämät toimenpiteet:

- Kotihoidon ja tukipalveluiden myöntämisen perusteiden muutokset 1.7.2025 alkaen 250 000€
- Ikääntyneiden ympärivuorokautisen palveluasumisen myöntämisen perusteiden muutokset 1.7.2025 alkaen 4M€
- Työtehtävien vähentäminen sosiaali- ja terveystalouden palvelutuotannossa; 100 työtehtävää 1.9 alkaen 1,8 M€
- Konsernipalveluiden säästötoimenpiteet 0,5 M€ (hallinnon tehtävien uudelleenorganisointi, henkilöstöravintoloiden ja Joutsan tuotantokeittiön lakkauttaminen, Pihtiputaan pesulan sulkeminen 2026, Äänekosken apuvälinehuollon siirto Novaan)
- Pelastustoimen säästötoimenpiteet 0,1 M€ (Keuruun paloaseman 24/7 valmiuden käynnistyksen siirto vuodelle 2026, määräaikaisten palvelussuhteiden päättäminen, vapautuvien tehtävien täyttämättä jättäminen)
- Vuokratyövoiman käytön vähentäminen 0,8 M€
- Koko henkilöstön lomautus 1-8 pv, säästö tavoite vähintään 1,5 - 2 M€

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunnan 20.8.2025 hyväksymät toimenpiteet:

- Lastensuojelun jälkihuollon harkinnanvaraisen tuen myöntämisperusteiden muutokset 1.9.2025 alkaen 23 000 €

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunnan 8.10.2025 hyväksymät toimenpiteet:

- Keski-Suomen hyvinvointialueen omaishoidon tuen myöntämisen perusteet 1.11.2025 alkaen

Muut toimenpiteet

- Ilta-aikaisten kiirevastaanottojen aukioloaikojen muutos 1.9.2025 alkaen Äänekoski ja Jämsä 113 000 €

Lisäksi elokuun ennusteen perusteella sosiaali- ja terveydenhuollossa valmistellut toimenpiteet:

- Lastensuojelun lisätoimenpiteitä on valmisteltu 2,99M€ edestä muiden toimenpiteiden lisäksi Haapaniemen nuorisokodin perustamisen

Aluehallitus
Aluevaltuusto

§ 299

28.10.2025

04.11.2025

- (1.9.2025) myötä vähennetään kokonaiskustannuksia lastensuojelun ostetun laitoshoidon palveluista; kokonaissäästö -0,24 M€
- Sijaishuollon ostopalvelukustannuksia vähennetään ja asiakasohjausta kevyempiin palveluihin tehostetaan, kokonaissäästö -0,5 M€;
 - Perheiden palveluiden johtajisto käsittelee kaikki laitospalveluiden ostot kerran viikossa asiakasohjauksen kokouksessa
 - Pikkumetsän lastenkodin perustamisella saadaan vähennettyä ostetun laitoshoidon palvelua alle 12-vuotiaille: -0,1 M€
 - YT:n vaikutus perheiden palveluissa loppuvuoden 2025 aikana : -0,3 M€
 - Avohuollon avopalveluiden ostoja vähennetään (ASO2) ja avohuollon sijoitusten lyheneminen -0,5 M€
 - Jälkihuollon tuetun asumisen siirtäminen omaan työhön: - 0,113 M€
 - Huostaanottojen purut -0,2 M€
 - vähennetään ympärivuorokautisen laituskuntoutuksen käyttöä, 0,7 M€
 - vähennetään kilometrikustannuksia palveluissa, säästötavoite yht. 0,02 M€
 - lisätään päivystysperhetyön käyttöä kiireellisissä tilanteissa ja estetään kiireellinen sijoitus 10 lapsella; säästötavoite 0,45 M€
 - Ikääntyneiden ympärivuorokautisessa asumisessa ei osteta paikkoja loppuvuonna
 - 1.11.2025 Omaishoidontuen uudet myöntämisen perusteet (ltk 8.10.2025)
 - Terveystenhuollon osastojen henkilöstömitoituksen tarkastaminen lokakuun aikana ja toimeenpano marras-joulukuussa (nyt jo täyttölupia ei ole myönnetty)
 - Tulolaskutuksen tarkistaminen palveluissa ja taloudessa

Toimenpiteitä, joita on toteutettu vuonna 2025 henkilöstömenojen hillitsemiseksi:

- Palkattomat säästövapaat, 0,6 milj. euroa
- Lomarahojen vaihto vapaaksi (4813 pv) 0,8 milj. euroa
- Yli- ja lisätyöt ja erilliskorvaukset (hälytys, tuplavuorot jne.) 5,1 milj. euroa
- Vuokratyövoiman käytön vähentäminen 4,7 milj. euroa
- Lomautukset
- Tämän hetken arvio saavutettavista kustannusvaikutuksista 11,2 milj. + lomautuksesta tulevat säästöt

Valtiovarainministeriön käynnistämä hyvinvointialueen arviointimenettely on käynnissä. Tähän mennessä hyvinvointialue on saanut arviointiryhmältä kaksi toimenpide-ehdotusta. 26.9.2025 kokouksessaan arviointiryhmä antoi hyvinvointialuelain 122 §:n tarkoittamana toimenpide-ehdotuksena, että hyvinvointialue hyväksyy ja pikaisesti toimeenpanee palveluverkkoa koskevan vaiheen 2 suunnitelman niin, että sillä saavutetaan vähintään

Aluehallitus
Aluevaltuusto

§ 299

28.10.2025
04.11.2025

arvioitua noin 18,6 M€ taloudelliset vaikutukset ja lisäksi päättää edelleen jatkaa palveluverkkoon liittyvien, hyvinvointialueen taloutta kohentavien toimenpiteiden valmistelua.

20.10.2025 kokouksessaan arviointiryhmä antoi terveydenhuoltoa koskevan toimenpide-ehdotuksen. Arviointiryhmä antoi toimenpide-ehdotuksena, että

- hyvinvointialue purkaa pikaisesti erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon väliset päällekkäisyydet omassa palvelutuotannossaan sekä varmistaa sujuvat hoito- ja palveluketjut erikoissairaanhoidon, perusterveydenhuollon ja sosiaalipalveluiden välillä.
- hyvinvointialue keskittyy erikoissairaanhoidon palvelutuotannossa ensisijaisesti vastaamaan väestönsä keskussairaالاتasoiseen vaativaan erikoissairaanhoidon, ja luopuu sellaisista erikoissairaanhoidon tehtävistä, jotka ovat harvinaisia ja/tai edellyttävät erityisiä tiloja, laitteita ja osaamista, ja ovat siten järkevintä toteuttaa yliopistollisissa sairaaloissa
- hyvinvointialue sitoutuu tiiviiseen yhteistyöhön erikoissairaanhoidossa Itä-Suomen yhteistyöalueen muiden hyvinvointialueiden ja Kuopion yliopistollisen sairaalan kanssa toiminnallisten ja taloudellisten hyötyjen varmistamiseksi.

Hyvinvointialueen toiminta

Hyvinvointialuejohtajan katsaus

Keski-Suomen hyvinvointialueen taloudellinen tilanne on edelleen erittäin vaativa, ja talouden tasapainottaminen edellyttää määrätietoista ja nopeavaikutteisia toimenpiteitä. Hyvinvointialueena meidän on edelleen jatkettava työtä toiminnan ja talouden yhteensovittamiseksi. Talouden tasapainottaminen on koko organisaation yhteinen tehtävä ja edellyttää rakenteellisia ja toiminnallisia uudistuksia alueemme asukkaiden lakisääteisten palvelujen turvaamiseksi kestäväällä tavalla.

Hyvinvointialueen alijäämä on jatkanut kasvuaan, eikä kehityssuuntaa ole kyetty kääntämään toteutetuista sopeutustoimenpiteistä huolimatta. Talousennusteen perusteella tilikauden tulos toteutuu muutettua talousarviota heikompana. Hyvinvointialueemme taloustilanne on valtakunnallisesti hyvinvointialueista heikoin. Valtion rahoitus ei mahdollista nykyisen palvelulaajuuden ja -tason ylläpitämistä, vaan palvelujen laajuus ja palvelutaso on sopeutettava rahoituksen tasoa vastaavaksi.

Valtiovarainministeriö on käynnistänyt arviointimenettelyn Keski-Suomen hyvinvointialueella taloudellisen tilanteen johdosta. Arviointiryhmän

Aluehallitus
Aluevaltuusto

§ 299

28.10.2025
04.11.2025

26.9.2025 antaman toimenpide-ehdotuksen mukaan hyvinvointialueen tulee hyväksyä ja viivytyksettä toimeenpanna palveluverkkoa koskeva vaiheen 2 suunnitelma, jonka taloudelliset vaikutukset ovat vähintään 18,6 miljoonaa euroa. Lisäksi vuoden 2025 tulosta on parannettava verrattuna viimeisempään ennusteeseen. Arviointityöryhmän toimenpide-ehdotus on velvoittava, mutta päätöksenteko ja toimeenpano kuuluvat edelleen hyvinvointialueelle.

Yhteistoimintaneuvottelut ovat käynnissä liittyen talousarvion laadintaan ja toisen vaiheen palveluverkkotyöhön. Yhteistoimintaneuvotteluissa käsitellään oman toiminnan muutoksia ja niiden vaikutuksia henkilörakenteeseen ja kohteena on koko hyvinvointialueen organisaatio ja henkilöstö.

Konsernipalveluiden toimialajohtajan katsaus

Syyskauden merkittävimpiä tehtäviä ovat olleet palvelustrategian, palveluverkkotyön toisen vaiheen ja vuoden 2026 talousarvion ja vuosien 2027–2030 toiminta- ja taloussuunnitelman valmistelu ja niihin liittyvät yhteistoimintaneuvottelut.

Alkuvuoden merkittävimpiä toiminnallisia uudistuksia ovat konsernipalveluissa olleet sairaala Novan teknisen huollon ulkoistaminen 1.9.2025 alkaen ISS Palvelut Oy:lle sekä henkilöstöravintola Poukaman ja kahvila Solinan lakkauttaminen ja tilojen vuokraaminen Sodexo Oy:lle 1.7.2025 alkaen. Järvi-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus perustettiin 1.7.2025 alkaen Itä-Suomen yhteistyöalueen yhteiseksi sosiaalialan osaamiskeskukseksi.

Vuoden 2025 alusta alkaen on toimeenpantu myös muita talousarvioon sisältyneitä talouden sopeuttamistoimenpiteitä. Sopeuttamistoimenpiteillä tavoitellaan 5,3 M€ (kokonaisvaikutus 8,5 M€ vuosina 2025–2026) taloudellisia säästöjä tilivuoden 2025 aikana. Tammi-syyskuun seurannan ja arvion perusteella sopeuttamistoimenpiteet ovat toteutumassa 100 %:sti. Tämän lisäksi alkuvuoden aikana on tehty lisäsopeutustoimenpiteitä. Aluehallitus päätti 12.8.2025 mm. muiden henkilöstöravintoloiden kuin Äänekosken terveysaseman henkilöstöravintolan sekä Joutsan tuotantokeittiön lakkauttamisesta, Pihtiputaan pesulan sulkemisesta ja apuvälineiden pesun ja huollon siirtämisestä Äänekoskelta Novan apuvälinekeskukseen.

Lisäksi syyskuun aikana toimialan koko henkilöstön lomautuksista on tehty päätökset. Lomautukset koskevat toimialan kaikkia työntekijöitä ja lomautuspäiviä/palkattomia vapaita on yhteensä noin 2.100 päivää. Niistä kertyy noin 0,3 M€ lisäsäästö kuluvalle vuodelle. Tiukkaa täyttölupamenettelyä on jatkettu ja henkilöstön poistumaa on hyödynnetty.

Aluehallitus
Aluevaltuusto

§ 299

28.10.2025

04.11.2025

Koko organisaation päivitetyt arjen talouden ohjeet annettiin 17.9. ja ne on veloitettu käymään kaikissa yksiköissä läpi.

Varahenkilöstöä on vahvistettu TA 2025 päätöksen mukaisesti 1,0 M€. Tammi-elokuussa erilliskorvaukset ovat olleet noin 6,5 M€, joka on noin 3,5 M€ vähemmän kuin edellisenä vuonna vastaavana ajankohtana.

Vaikka taloutta on määrätietoisesti sopeutettu, niin samalla toimintaa on kehitetty ja uudistettu alkuvuoden aikana ja tuettu palvelutuotannon toimintaa. Suurimpia kehityshankkeita ovat olleet mm. hallintosäännön uudistaminen toimielinrakenteen osalta, yhteisen asiakaspalautejärjestelmän käyttöönotto, sähköisen asiointialustan käyttöönotto, yhteiseen potilastietojärjestelmään siirtyminen sekä tietovaraston ja johdon työpöydän käyttöönotto. Tekoälyn käyttöä on lisätty mm. pilotoimalla tekoälyavustaja terveysasemien puhelinasiointinnissa.

Konsernirakennetta on myös uudistettu, hyvinvointialue on irtautunut mm. Jämsän Terveiden ja Jokilaakson Terveiden osakeomistuksista 1.9.2025 alkaen ja Kiinteistö Oy Vitapoliksen toiminta on purettu syyskuun 2025 aikana. Hyvinvointialuestrategia on päivitetty valtuustossa 9.9.2025 ja palvelustrategia, palveluverkon toisen vaiheen esitys ja vuoden 2026 talousarvio on valmisteltu lausunnoille.

Pelastustoimen toimialajohtajan katsaus

Pelastustoimen toimialalla, Keski-Suomen pelastuslaitoksen toiminnassa, lakisääteiset pelastuslaitoksen palvelut ovat edenneet suunnitelmallisesti tarkastelujaksolla 1–9/2025. Merkittäviä poikkeamia ei palveluissa ole ollut.

Pelastustoiminnan tehtävät ovat vähentyneet noin 300 tehtävällä verrattuna vuoteen 2024. Onnettomuuksien ehkäisyn palveluissa, ohjauksessa, neuvonnassa, turvallisuusviestinnässä ja pelastustoimen valvontatehtävissä, ovat suoritelmäärät ovat edenneet lähes vuoden 2025 valvontasuunnitelman mukaisesti. Pelastustoimen valvontatehtävien (määräaikaiset palotarkastukset) osalta asetettuun valvontasuunnitelman mukaiseen tavoitteeseen ei arvioida pääsevän täysimääräisesti, johtuen käytettävissä olevien henkilöresurssien vajauksesta. Turvallisuusviestinnän palvelut etenevät suunnitelmallisesti asetettujen tavoitteiden mukaisesti.

Pelastustoimen varautumisen ja väestönsuojelun palveluissa toiminta on edennyt suunnitelmallisesti. Toimintavuoden painopisteinä ovat olleet kuntien evakuointisuunnittelun tuen kuntakierroksen loppuun saattaminen, pelastuslaitoksen henkilöstön väestönsuojelukoulutukset, aktiivinen osallistuminen hyvinvointialueen yhteisen varautumisen kehittämistyössä

Aluehallitus
Aluevaltuusto

§ 299

28.10.2025
04.11.2025

sekä Keski-Suomen kokonaisturvallisuuden kehittämisessä maakunnan turvallisuus- ja valmiustoimikunta KSTURVA:ssa ja sen sihteeristössä.

Henkilöstöresurssien osalta ei ole tapahtunut merkittäviä poikkeamia toimintavuoden aikana. Pelastustoiminnan palvelut on tuotettu minimitoituksella lomien ja muiden lakisääteisten poissaolojen vuoksi, ylityökertymä ei ole lisääntynyt. Onnettomuuksien ehkäisyssä, pelastustoimen valvontatehtävissä, on riskiperusteiseen tarpeeseen ja sen perusteella laadittuun valvontasuunnitelmaan nähden 2 htv henkilöstövajaus.

Sosiaali- ja terveystalouden toimialajohtajan katsaus

Syyskauden merkittäviä valmisteluasioita olivat vuoden 2026 talousarvion valmistelu, sosiaali- ja terveystalouden palvelustrategian sekä palveluverkon valmistelutyö osana talousarvion valmistelua. Materiaalikonaisuus julkaistiin 8.10.2025. Talousarvio 2026 sisältää sosiaali- ja terveystalouden päivitetyn palveluverkkoesityksen, palveluverkko, vaihe 2. Tähän valmistelukokonaisuuteen liittyvät myös henkilöstöä koskevat yhteistoimintaneuvottelut, jotka käynnistettiin.

Vuodesta 2023 alkaen asteittain purettu sopimus Jämsän Terveystalouden Oy:n kanssa päättyi 31.8.2025. Samalla päättyi ympärivuorokautinen perusterveydenhuollon päivystys sekä erikoissairaanhoidon sairaalatoiminta Jokilaakson sairaalan tiloissa Jämsässä. Tämä on merkittävä muutos Keski-Suomen hyvinvointialueella, jossa jatkossa toimii vain yksi erikoissairaanhoidon tuottava sairaala ja ympärivuorokautinen päivystys toteutuu vain Nova-sairaalassa. Jämsän Terveystalouden Oy sopimuskauden päättymiseen liittyvät valmistelun projektiryhmien työskentely sujui hyvin ja valmistelutyö toiminnan siirtämiseksi omaksi toiminnaksi konkretisoitui elokuun lopussa viimeisen palvelukokonaisuuden eli terveydenhuollon osalta. Projektointi eteni kaiken kaikkiaan suunnitellusti ja hyvässä yhteistyössä palveluntuottajan kanssa, henkilöstö siirtyi liikkeenluovutuksella hyvinvointialueen palvelukseen.

Toimialan kaksi talouden ja toiminnan ohjausryhmää jatkoi toimintaansa. Palvelualueet, joissa ohjausryhmät toimivat ovat Vammaispalvelut ja Lastensuojelu. Ohjausryhmien tavoite on tukea toimivaa johtoa sopeuttamaan toiminta talousarvioon, sekä toiminnan uudistamisen että talousarvion mukaisten säästötoimenpiteiden toteuttamisen kautta. Ohjausryhmissä on käsitelty laajasti palveluun liittyviä elementtejä, kuten palvelutarvetta, erilaisia palveluiden tuottamisen tapoja, ja palveluun liittyviä sopimuskokonaisuuksia ja hankintamalleja sekä seurantaa ja valvontaa, asiakaspäätöksien tekoa ja talouden seurantaa

Aluehallitus
Aluevaltuusto

§ 299

28.10.2025
04.11.2025

asiakasrajapinnassa. Lisäksi on verrattu toimintaa mm muiden hyvinvointialueiden vastaaviin palveluihin.

Aluehallituksen priorisoimien tavoitteiden toteutuminen

Aluehallitus on priorisoinut talousarviokirjassa kahdeksan tavoitetta.

- Hoitoon pääsyn vauhdittamiseksi ja oikea-aikaisen palvelun kohdentamiseksi hoidon- ja palvelutarpeen arvioinnin kehittäminen kaikilla vastuualueilla
- Etäpalveluiden vahvistaminen osana lähipalveluiden kokonaisuutta
- Lasten ja nuorten perustason mielenterveyspalveluiden vahvistaminen
- Riittävän julkisen palvelutuotannon varmistaminen esim. lastensuojelun laitoshoidossa
- Perhekeskustoiminnan laajentaminen kunta- ja järjestöyhteistyössä
- Henkilöstön työhyvinvointi, hyvä johtaminen ja määrätietoinen tavoitteellisuus näiden kehittämisessä, lisäksi rekrytointiprosessin vahvistaminen (osa henkilöstöohjelmaa)
- Asiakaspalautejärjestelmien kehittäminen ja palautteiden hyödyntäminen
- Tutkimus-, koulutus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta, uudistuminen ja kumppanuudet

Tavoitteiden toteutumista seurataan neljännesvuosittain sanallisesti, edistymisraportti on esityslistan liitteenä. Asetettujen tavoitteiden osalta edetään kokonaisuutta tarkastellen hyvin, vaikka vaikea taloustilanne haastaakin toimintaa.

Nostoina aluehallituksen priorisoimista tavoitteista voidaan mainita, että lasten ja nuorten hoitotakuu mielenterveys ja päihdepalveluissa on toteutunut ja ammatinharjoittaja pilotti on käynnissä. Sähköistä ajanvarausta on laajennettu ja digialustan käyttö on edelleen laajennettu.

Asiakaspalautteen kerääminen käynnistyi uudella järjestelmällä tammikuussa 2025. Hankinta ja kehittämisprojekti on saatu maaliin onnistuneesti ja Asiakaspalautetiedon mittaamisen, käsittelyn ja hyödyntämisen toimintamalli on käytössä kaikissa hyvinvointialueen palveluissa. Mallia kehitetään luonnollisesti edelleen tarpeen mukaan.

TKKI-toiminnan osalta Järvisuomen sosiaalialialan toiminta on käynnistynyt. TKKI toiminnassa halutaan työskennellä sen eteen, että Keski-Suomeen saadaan kanavoitua mahdollisimman paljon TKKI panostuksia esimerkiksi EU –rahoituksia paremmin hyödyntämällä.

Aluehallitus
Aluevaltuusto

§ 299

28.10.2025
04.11.2025

Kehittämishankkeista moni on päättymässä vuodenloppuun, uusia haussa olevia rahoituksia on tällä hetkellä noin 3,7 miljoonan edestä.

Huolena nousee edelleen talouden tilanne ja sen seuraukset esimerkiksi lomautukset ja näiden vaikutukset henkilöstössä ja palveluissa.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutuminen

Merkittävin hyvinvointialueen realisoitumassa oleva riski on menojen kasvu, jota ei olla toimenpiteistä huolimatta saatu hallintaan. Kolmannella vuosineljänneksellä koko hyvinvointialueen talous jatkoi heikentymistään, vuoden 2025 ennuste on heikoin maan hyvinvointialueista.

Heikko taloudellinen tilanne on johtanut erilaisiin haasteisiin, joilla on suora tai välillinen yhteys sopeutustoimenpiteisiin sekä henkilöstön kasvavaan huoleen tulevaisuudesta. Omavalvonta on tehnyt aiempaa enemmän havaintoja poikkeamista palvelujen vaatimustenmukaisuudessa. Muita ns. hiljaisia signaaleja ovat palveluiden tekemien haitta- ja vaaratilanneilmoitusten määrän 39 prosentin kasvu edellisvuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna. Merkittävää kasvua on havaittavissa myös tietosuojarikkomuksissa, joita on ilmoitettu 34 prosenttia edellisvuotta enemmän. Hyvinvointialueen toimintaan liittyen on parhaillaan tutkinnassa useita epäiltyjä potilastietojärjestelmiin liittyvä väärinkäytöksiä. Laiteturvallisuuteen liittyvät ilmoitukset ovat kasvaneet 18 prosenttia.

Potilasvahinkokeskuksen vahinkoilmoituksiin liittyvien selvityspyyntöjen määrä on kasvanut 21 prosenttia (yhteensä 608 kpl) edellisvuoden vastaavasta ajanjaksosta. Potilasvahinkoilmoitusten myönteisten korvauspäätösten suhde on kasvanut lähes kaksinkertaiseksi. Potilas- ja sosiaaliasiavastaaville on tullut alkuvuoden aikana yhteensä 1488 yhteydenottoa.

Konsernihallinnon osalta merkittävä sisäisen valvonnan havainto on hankintakilpailutusten kasvanut valitus- ja oikaisuvaatimusherakkyys. Oikeusviranomaisen käsittelyt ovat pitkiä prosesseja, ennen lainvoimaisen hankintapäätöksen syntymistä joudutaan tekemään kalliita ja hankalia väliaikaisia ratkaisuja.

Pelastustoimen osalta merkittävin toiminnan vaatimustenmukaisuuteen liittyvä tapahtuma oli Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston 24.9.2025 antama korjausmääräys (LSSAVI/4618/2025) Keski-Suomen hyvinvointialueen pelastustoimen puutteista pelastustoiminnan toimintavalmiudessa. Toimenpiteet korjausmääräykseen johtaneista puutteista ovat parhaillaan valmistelussa.

Aluehallitus
Aluevaltuusto

§ 299

28.10.2025
04.11.2025

Positiivisia havaintoja tai tapahtumia heinä-syyskuun aikana oli Itä-Suomen yhteistyöalueen hallinnoima valmiuden tilannekuvajärjestelmä SPLUNK on otettu käyttöön myös Keski-Suomen hyvinvointialueella. Sisäisen turvallisuustyön kehittämisen tueksi on perustettu Turvallisuusaloite – kanava, jonka avulla henkilöstö voi esittää turvallisuutta parantavia ideoita tai kehitysehdotuksia.

Erillisenä liitteenä esitetään

- 1–9 2025 -neljännesvuosikatsaus
- 1–9 2025 -neljännesvuosikatsauksen tausta-aineisto
- toimialakohtaiset sopeuttamistoimenpiteiden seurantaraportit
- raportti hankintasuunnitelman toteutumisesta.

Toimivalta

Keski-Suomen hyvinvointialueen hallintosääntö § 74.

Esittelijä

Hyvinvointialuejohtaja Tollet Jan

Päätösehdotus

Aluehallitus päättää esittää aluevaltuustolle, että se merkitsee neljännesvuosikatsauksen tiedoksi.

Pöytäkirja tarkastetaan tämän pykälän osalta kokouksessa.

Asian kokouskäsittely

Pöytäkirjanpitäjänä asian käsittelyn ajan toimi hyvinvointialuejohtaja Jan Tollet.

Vastuualuejohtaja Päivi Kalilainen, vastuualuejohtaja Tuija Koivisto, sosiaalihuollon johtaja Marena Paahto ja strategiajohtaja Anu Pihl olivat läsnä kokouksessa § 299 aikana klo 13.15-14.26.

Asian kokouskäsittelyn aikana toimialajohtaja Lasse Leppä, toimialajohtaja Kati Kallimo, toimialajohtaja Ville Mensala, lakiasiaintohtaja Johanna Aalto, talousjohtaja Aija Suntioinen ja viestintäjohtaja Tero Manninen olivat poissa kokouksesta klo 16.15-16.37.

Aluehallitus	§ 299	28.10.2025
Aluevaltuusto		04.11.2025

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Pöytäkirja tarkastettiin tämän pykälän osalta kokouksessa.

Aluevaltuusto 04.11.2025
1641/02.00.02/2025

Päätösehdotus

Päätös

Liitteet

- Liite 4 Neljännesvuosikatsaus 1-9/2025
- Liite 5 Tausta-aineisto, neljännesvuosikatsaus tammi-syyskuu 2025
- Liite 6 Hankintasuunnitelma 2025, neljännesvuosikatsaus 1-9/2025, toteuma 15.10.2025
- Liite 7 Sosiaali- ja terveystalouden sopeuttamistoimenpiteiden seuranta 1-9/2025
- Liite 8 Konsernitalouden sopeuttamistoimenpiteiden seuranta 1-9/2025
- Liite 9 Pelastustoimi, Talouden sopeuttamistoimenpiteiden seuranta 1-9/2025

Aluehallitus	§ 300	28.10.2025
Aluevaltuusto		04.11.2025

77

Hyvinvointialuejohtajan talousarvioesitys 2026 ja toiminta- ja taloussuunnitelma 2027-2030

Aluehallitus 28.10.2025 § 300

Valmistelija talousjohtaja Aija Suntioinen p. 040 158 9985

Selostus asiasta **Yleistä**

Keski-Suomen hyvinvointialueen talousarvion 2026 ja toiminta- ja taloussuunnitelman 2027–2030 valmistelu on käynnissä. Aluehallitus antoi vuoden 2026 talousarvion valmistelun suunnitteluohjeet kokouksessaan 24.6.2025 ja talousarvion valmistelun tilannetta on käsitelty aluehallituksessa syyskuun aikana. Hyvinvointialuejohtajan talousarvioesitys julkaistiin 8.10.2025.

Keski-Suomen hyvinvointialueen talouden alijäämän kasvu taittuu talousarviovuonna eikä uutta alijäämää enää synny. Hyvinvointialue tekee nollatuloksen vuonna 2026 ja taseen kumulatiivinen alijäämä katetaan aluehallituksen taloussuunnitteluohjeen päätöksen mukaisesti vuonna 2030.

Hyvinvointialueen taloudellinen tilanne on vuonna 2026 poikkeuksellisen vaativa. Taloussuunnitelmakauden tavoitteena on luoda perusta talouden vakaalle kehitykselle tulevina vuosina. Tämä edellyttää merkittäviä sopeuttamistoimia ja tiukkaa talouden hallintaa koko organisaatiolta. Hyvinvointialueen perustehtävästä, asukkaiden lakisääteisten sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelujen turvaamisesta kuitenkin edelleen huolehditaan.

Valtiovarainministeriön käynnistämä hyvinvointialueen arviointimenettely jatkuu kesään 2026. Arviointiryhmän tehtävä on arvioida alueen taloudellinen tilanne ja laatia yhdessä hyvinvointialueen kanssa uskottava ja realistinen ohjelma talouden tasapainottamiseksi sekä rakentaa kestävä toimintamalli tulevaisuuteen.

Talous

Keski-Suomen hyvinvointialueen talouden tilanne on hyvinvointialueiden heikoin. Kertyneet alijäämät olivat vuoden 2024 lopussa 255 M€ ja myös vuoden 2025 talous on alijäämäinen. Valtion yleiskatteinen rahoitus ei mahdollista tämänhetkistä palveluiden laajuutta ja palvelutasoa. Palvelujen laajuutta ja palvelutasoa on alennettava rahoituksen tasoa vastaavaksi.

Aluehallitus
Aluevaltuusto

§ 300

28.10.2025
04.11.2025

Kustannusten kasvu on taitettava alle hyvinvointialueiden keskimääräisen kustannusten kasvun. Tähän saakka kustannusten kasvu on ollut keskimääräistä suurempaa. Tilanne edellyttää uusista talouden sopeuttamistoimista päättämistä. Keski-Suomen hyvinvointialueella palvelujen laajuus ja palvelujen piirissä olevan väestön osuus on useissa palveluissa suurempi kuin muilla alueilla. Tämä mahdollistaa palvelujen tasokorjauksen ilman, että asukkaiden yhdenvertaisuus muihin alueisiin verrattuna heikentyy.

Sopeuttamistoimenpiteiden lisäksi hyvinvointialueella on parhaillaan käynnissä myös talouden ennakkoinnin ja johtamisen toimintamallien kehittäminen.

Hyvinvointialueen talouden tasapainottamisen tavoite on, että talous on tasapainossa vuonna 2026 ja kertyneet alijäämät katetaan vuoden 2030 loppuun mennessä. Vuoden 2026 tavoitteena on, että toiminnan rahoitus riittää kattamaan toiminnan kustannukset ja uutta alijäämää ei synny. Tämä edellyttää merkittävää toiminnan mukauttamista käytettävissä olevan rahoituksen tasoon. Vuoden 2027 tulos on suunniteltu ylijäämäiseksi siten, että kertyneiden alijäämien kattaminen saadaan alkuun.

Taloussuunnitelmakauden kustannustason kehittyminen vuoteen 2030 saakka on arvioitu käyttämällä tämänhetkisiä arvioita kustannustason kehitystä kuvaavien indeksien, palkkaratkaisujen ja palvelutarpeen kehityksestä. Arvio valtion rahoituksen kehityksestä vuoteen 2030 saakka perustuu valtiovarainministeriön esittämään hyvinvointialueiden rahoituksen painelaskelmaan ja arvioihin sen jälkeisestä rahoituksen kehityksestä.

Alijäämien kattaminen vuoden 2030 loppuun mennessä edellyttää tämänhetkisen arvion mukaan yli 40 miljoonan euron vuosittaisia uusia sopeuttamistoimia vuosina 2027–2030. Talouden kääntäminen ensin tasapainoiseksi ja sen jälkeen ylijäämäiseksi tapahtuu suunnitelmakauden aikana, mutta siitä huolimatta kertyneitä alijäämiä ei ehditä kattamaan lainsäädännön edellyttämässä aikataulussa vuoden 2026 loppuun mennessä.

Sopeuttamistoimenpiteet

Talousarvioesitys sisältää sopeuttamistoimenpiteet, joilla tavoitellaan yhteensä 58 miljoonan euron vaikutuksia vuonna 2026.

Sopeuttamistoimenpiteet on valmisteltu sen mukaisesti, että toiminta sopeutetaan vuonna 2026 käytettävissä olevaan rahoitukseen.

Sopeuttamistoimenpiteet koskevat kaikkia toimialoja. Hyvinvointialueen kustannusrakenteessa sosiaali- ja terveystalouden osuus on yli 75 %, joten sopeuttamistoimenpiteitä kohdentuu euromääräisesti eniten näihin palveluihin. Toimialakohtaisten toimenpiteiden lisäksi talousarvion

Aluehallitus
Aluevaltuusto

§ 300

28.10.2025
04.11.2025

henkilöstömenoihin vaikuttavat hyvinvointialuetasoiset toimenpiteet 5 miljoonaa euroa.

Toimenpiteiden kohdentamisessa on tarkasteltu erityisesti eroja palvelujen laajuudessa ja peittävydessä tai tuotantokustannuksissa verrattuna muihin hyvinvointialueisiin ja toisaalta eroja hyvinvointialueen oman toiminnan eri yksiköiden välillä. Toimenpiteet sisältävät sekä palvelujen tuotannon tehostamisen toimenpiteitä, palveluiden järjestämistavan muutoksia, että palvelujen myöntämisen perusteiden tai sisällön muutoksia. Palvelujen toteutustavoissa, muodoissa ja sijainneissa tapahtuu muutoksia vuoden 2026 aikana, mutta hyvinvointialueen perustehtävästä, asukkaiden lakisääteisten sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelujen turvaamisesta huolehditaan edelleen.

Toimialojen katsaukset 2026

Konsernipalveluiden toimialalla talousarvio sisältää 11,3 miljoonan euron sopeutustoimenpiteet. Hallinnossa ja tukipalveluissa toteutetaan henkilöstövähennyksiä irtisanomismenettelyin sekä eläkepoistumaa hyödyntämällä. Taloutta sopeutetaan tilapäisesti myös lomautuksilla, jotka painottuvat johto- ja hallintotehtäviin. Tämän lisäksi supistetaan palvelu- ja tarvikehankintoja, lisenssikuluja, sekä koulutus- ja matkustuskustannuksia. Palveluverkko 1.0 ratkaisu ja tilojen vajaakäyttöasteen vähentäminen sekä palveluverkkoratkaisu 2.0 tuovat tilavuokrasäästöt sekä palvelutuotannon tukipalveluiden säästöjä. Smartum työsuhde-etu (100 euroa/työntekijä) jätetään tauolle vuodeksi 2026 talouden tasapainottamiskeinona sekä työterveyshuoltopalveluiden lakisääteisten palveluiden ylittävien palveluiden käyttöä rajoitetaan vuoden 2025 tapaan. Yleislääkäritasoisien työterveyshuollon palvelujen käyttö on mahdollista vasta kun palvelussuhde on kestänyt 6 kuukautta.

Sosiaali- ja terveystaloudessa talousarvioesitys sisältää noin 42 miljoonaa euroa sopeutustoimenpiteitä. Toimenpiteet sisältävät palvelurakennemuutoksia, henkilöstövähennyksiä tai henkilöstörakenteen ja -mitoituksen muutoksia, palvelutuotantotavan muutoksia, palveluiden myöntämisen perusteiden muutoksia ja palveluverkkomuutoksia. Merkittäviä palvelurakenteen muutoksia toteutuu lastensuojelun laitoshoidon eri tasojen asiakkuuksien tarpeenmukaisella määrittelyllä ja varhaisen tuen palveluiden painopisteen vahvistamisella resurssia lisäämällä ja oman palvelutuotannon lisäämisellä lastensuojelun laitoshoidossa. Ikääntyneiden palveluissa lisätään yhteisöllisen asumisen muotoa raskaampaa ympärivuorokautisen palveluasumisen tarvetta ehkäisten ja paikka tarvetta vähentäen. Terveystaloudessa avoterveydenhuollon mielenterveys- ja päihdepalveluiden sekä erikoissairaanhoidon psykiatria yhdistetään, toimintaa vahvistetaan purkamalla päällekkäisiä toimintoja ja uudistamalla toimintamallia kokonaisvaltaisesti.

Aluehallitus
Aluevaltuusto

§ 300

28.10.2025
04.11.2025

Keskeisenä palveluiden yhteisenä tavoitteena on edelleen kasvattaa digitaalisten palveluiden osuutta, vakiinnuttaa ja laajentaa olemassa olevia sähköisen asiointin kanavia sekä ottaa rohkeasti käyttöön tekoälyn mahdollistamia keinoja asiakas ja potilastyössä. Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten käyttöön otetaan tekoälyn mahdollistamia keinoja käyttöön kaikissa niissä toiminnoissa, joissa toimintamalli vapauttaa ammattilaisen aikaa muuhun työhön.

Koko toimialan yhteinen ympärivuorokautinen palvelutuotannon tilannekuva pidetään yllä sosiaali- ja terveyspalveluiden 24/7 tilannekeskuksessa. Tällä toiminnalla tuetaan palveluiden jatkuvuutta ja yhteistyötä sekä lisätään resurssien tehokasta käyttöä normaalioloissa ja normaaliolojen häiriötilanteissa. Koko alueella toimiva 24/7 palvelutuotanto toimii näin koordinoitusti, yhteistyössä ja kustannustehokkaasti.

Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden integraatio, hoito- ja palveluketjutyö, on painopisteenä talousarviokaudella.

Pelastustoimen toimialalla rahoituskehys edellyttää edelleen uusia sopeuttamistoimenpiteitä. Tuottavuutta parannetaan selkeällä johtamisjärjestelmällä, laadukkaalla johtamisella ja toiminta-alueiden palvelutarpeiden mukaisilla henkilöstöresursseinneilla. Tarkastellaan henkilöstömitoitusta ja organisaatorakennetta koko pelastuslaitoksen toiminnan osalta. Pelastustoimen varallaoloon kohdistuvia oikeudellisia ja taloudellisia riskejä vähennetään palvelutasopäätöksen kehittämissuunnitelman mukaisilla toimenpiteillä. Jyväskylän toimintavalmiuden puutteiden korjaaminen ja siihen liittyviä kustannuksia aiheuttavat toimenpiteet (toimipiste/henkilöstö/kalusto) toteutetaan suunnitelmallisesti vuoden 2026 aikana. Pelastustoiminnan hälytysvasteiden sekä varallaolojen tarkastelulla saadaan säästöjä. Käyttötalouteen ja talousarvion investointiosaan vaikuttavia kalustohankintoja on karsittu ja suunnitelmallisella ajoittamisella saadaan aikaiseksi konkreettisia kustannuksia vähentäviä vaikutuksia vuodelle 2026.

Investointisuunnitelma vuosille 2026–2029 ja 2027–2030

Hyvinvointialueesta annetun lain 16 §:n mukaan hyvinvointialueen on vuosittain laadittava investointisuunnitelma seuraavaa tilikautta seuraavien neljän tilikauden aikana aloitettavista hyvinvointialuekonsernin investoinneista ja niiden rahoituksesta. Investointisuunnitelmaa koskeva esitys tulee toimittaa hyväksyttäväksi kalenterivuosittain sosiaali- ja terveysministeriölle, sisäministeriölle ja valtiovarainministeriölle.

Aluehallitus
Aluevaltuusto

§ 300

28.10.2025
04.11.2025

Tarkoituksena on varmistaa, että hyvinvointialue suunnittelee investoinnit taloudellisesti kestävästi siten, että niihin käytettävissä oleva rahoitus riittää ja että hyvinvointialueiden laajoja investointeja koskevat hankkeet suunnitellaan valtakunnallisten strategisten tavoitteiden mukaisesti ja kustannusvaikuttavasti huomioiden muiden hyvinvointialueiden vastaavat suunnitelmat sekä väestön palvelutarpeet.

Investointisuunnitelma koostuu sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen osasuunnitelmista. Investointisuunnitelman tulee sisältää tiedot investoinneista ja investointia vastaavista sopimuksista. Lisäksi sen tulee sisältää tiedot hyvinvointialueen toimitilojen ja kiinteistöjen sekä muiden pitkävaikutteisten hyödykkeiden suunnitelluista luovutuksista

Hyvinvointialueiden investointeja rajoittaa valtioneuvoston vahvistama lainanottovaltuus. Investointisuunnitelma ei saa olla ristiriidassa hyvinvointialueesta annetun lain 15 §:ssä tarkoitetun hyvinvointialueen lainanottovaltuuden kanssa, eli lainanottovaltuuden perusteella otettavaksi suunnitellun lainarahoituksen sekä mahdollisen muun rahoituksen tulee kattaa suunnitelman sisältävät menot. Saatuaan hyvinvointialueen investointisuunnitelman, sosiaali- ja terveysministeriö ja vastaavasti sisäministeriö hyväksyy tai hylkää suunnitelman. Investointisuunnitelma käsitellään kokonaisuutena eli yksittäisiä hankkeita ei käsitellä, hyväksytä tai hylätä.

Esitys Keski-Suomen hyvinvointialueen vuosien 2026–2029 ja 2027–2030 investointisuunnitelmaksi on liitteenä. Keski-Suomen hyvinvointialueen vahvistettu lainanottovaltuus vuodeksi 2026 on nolla euroa. Vuonna 2026 tulorahoituksella ei pystytä kattamaan investointimenoja ja tästä syystä on käynnistetty prosessi hyvinvointialueen lainanottovaltuuden korottamiseksi.

Investointisuunnitelma tulee toimittaa ministeriöille joulukuun loppuun mennessä. Keväällä 2026 valtioneuvosto päättää lainanottovaltuudesta, jolloin hyvinvointialueilla on mahdollisuus täydentää toimittamaansa investointisuunnitelmaa vuoden 2025 tilinpäätöstietojen valmistuttua. Ministeriöt ilmoittavat hyvinvointialueille investointisuunnitelmien hyväksymisistä keväällä 2026. Hyvinvointialueiden on päätettävä talousarvionsa mukaan lukien investoinnit vuoden 2025 loppuun mennessä.

Hoito- ja hoivapalvelujen tuotteistuksen ja laskutuksen perusteet, ostopalvelujen tuotteistuksen ja kauttalaskutuksen perusteet ja muiden palvelujen laskutuksen perusteet

Hallintosäännön 86 §:n mukaan aluevaltuusto päättää hyvinvointialueen palveluista ja muista suoritteista perittävien maksujen yleisistä perusteista talousarvion yhteydessä. Toimialajohtaja päättää toimialallaan hoito- ja

Aluehallitus
Aluevaltuusto

§ 300

28.10.2025
04.11.2025

hoivapalvelujen, muiden palvelujen, töiden ja tuotteiden suorittehinnat aluevaltuuston hyväksymien yleisten perusteiden pohjalta. Hallintosäännön 22 §:n mukaan viranomainen voi siirtää sille hallintosäännössä määrättyä toimivaltaa edelleen alaiselleen viranomaiselle. Se, jolle toimivaltaa on edelleen siirretty, ei voi enää siirtää toimivaltaa edelleen. Muutoin maksujen perusteista ja euromääristä päättää tarkemmin aluehallitus.

Liitteenä on esitetty hoito- ja hoivapalvelujen tuotteistukseen, hoito- ja hoivapalvelujen laskutukseen, ostopalvelujen tuotteistukseen, ostopalvelujen kauttalaskutukseen ja muiden palvelujen laskutukseen liittyvät perusteet. Periaatteet ovat pääsääntöisesti vastaavat kuin vuonna 2025.

Talousarvioesityksen käsittely

Talousarvioesitystä käsitellään toimielimissä loka-marraskuun aikana ja ne antavat lausuntonsa esitykseen marraskuussa.

Aluevaltuuston info hyvinvointialuejohtajan talousarvioesityksestä pidettiin 8.10.2025. Talousarvioesitystä käsiteltiin aluevaltuuston iltakoulussa 21.10.2025 ja aluevaltuusto käy lähetekeskustelun talousarvioesityksestä 4.11.2025.

Aluehallituksen talousarvioseminaari pidetään 25.–26.11.2025 ja aluehallitus antaa talousarvioesityksensä 26.11.2025. Aluevaltuusto käsittelee talousarvion kokouksessaan 9.12.2025.

Toimivalta

Hallintosääntö 72 § ja 86 §.

Esittelijä

Hyvinvointialuejohtaja Tollet Jan

Päätösehdotus

Aluehallitus merkitsee tiedoksi hyvinvointialuejohtajan talousarvioesityksen ja esittää aluevaltuustolle, että se käy lähetekeskustelun talousarvioesityksestä 4.11.2025.

Pöytäkirja tarkistetaan tämän pykälän osalta kokouksessa.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Pöytäkirja tarkistettiin tämän pykälän osalta kokouksessa.

Aluehallitus	§ 300	28.10.2025
Aluevaltuusto		04.11.2025

Aluevaltuusto 04.11.2025
1161/02.00.00/2025

Päätösehdotus Aluevaltuusto käy lähetekeskustelun hyvinvointialuejohtajan
talousarvioesityksestä.

Päätös

Liitteet

- Liite 10 Keski-Suomen hyvinvointialue talousarvio 2026 ja toiminta- ja taloussuunnitelma 2027-2030 Hyvinvointialuejohtajan esitys
- Liite 11 Keski-Suomen hyvinvointialue investointisuunnitelma 2026-2029
- Liite 12 Keski-Suomen hyvinvointialue investointisuunnitelma 2027-2030
- Liite 13 Hoito- ja hoivapalvelujen tuotteistuksen ja laskutuksen perusteet sekä asiakaspalvelujen ostojen kauttalaskutuksen ja muiden palvelujen laskutuksen perusteet vuodelle 2026
- Liite 14 Hankintasuunnitelma TA26

Aluehallitus	§ 302	28.10.2025
Aluevaltuusto		04.11.2025

78

Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluverkkotyön toinen vaihe

Aluehallitus 28.10.2025 § 302

Valmistelija Järjestämispäällikkö Jarna Virtanen, p. 040 542 0875
Strategiajohtaja Anu Pihl, p. 050 320 4896
Toimialajohtaja Kati Kallimo, p. 050 442 2302

Selostus asiasta

Yleistä

Aluehallitus päätti 28.6.2025 käynnistää palveluverkkotyön toisen vaiheen.

Hyvinvointialueen palvelutuotanto perustuu monikanavaiseen palveluverkkoon, joka muodostuu digitaalisista, liikkuvista, kotiin vietävistä palveluista sekä palveluista fyysisissä toimipisteissä. Palveluverkkotyön tavoitteina on turvata asukkaiden palvelujen saatavuus ja jatkuvuus, huomioiden taloudelliset reunaehdot ja henkilöstön saatavuus.

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021) edellyttää, että hyvinvointialueen on suunniteltava ja toteutettava "sosiaali- ja terveydenhuolto *sisällöltään, laajuudeltaan ja laadultaan* sellaisena kuin asiakkaiden tarve edellyttää. Palvelut on lisäksi toteutettava *yhdenvertaisesti, yhteensovitettuina palvelukokonaisuuksina* sekä hyvinvointialueen *väestön tarpeet huomioon ottaen* lähellä asiakkaita. Palveluja voidaan koota hyvinvointialueen alueella suurempiin kokonaisuuksiin silloin, kun palvelujen saatavuus ja laadun turvaaminen edellyttävät erityisosaamista tai kalliita investointeja tai kun palvelujen tarkoituksenmukainen, kustannusvaikuttava ja tehokas toteuttaminen edellyttävät sitä."

Palveluverkkotyön ensimmäinen vaihe

Aluehallitus käynnisti 7.11.2023 (§ 340) sosiaali- ja terveystalouden palveluverkkotyön ensimmäisen vaiheen. Työn perustana olivat sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislinjaukset sekä uudistumis- ja tuottavuusohjelmat.

Tarkastelussa olivat kivijalka-, liikkuvat ja digitaaliset palvelut sekä niiden keskinäinen suhde ja tavoitetila. Aluevaltuusto hyväksyi linjausten mukaisen palveluverkon ja sen periaatteet 11.6.2024 (§ 38).

Aluehallitus
Aluevaltuusto

§ 302

28.10.2025
04.11.2025

Ensimmäisessä vaiheessa tarkasteltiin seuraavia palveluja:

- sote-asetat
- alueellinen osastotoiminta
- ympärivuorokautinen asuminen
- perhekeskuspalvelut
- ikääntyneiden päivätoiminta

Muiden palvelujen osalta laadittiin tiivistetty kuvaus palvelujen saatavuudesta ja saavutettavuudesta sekä palveluverkon kehittämisestä.

Ensimmäisen vaiheen palveluverkkopäätöksessä linjattiin, että sote-palveluita tuotetaan eri kokoisissa ja palveluiltaan sekä aukioloajoiltaan eri laajuisissa toimipisteissä. Laajemmissa toimipisteissä (alueelliset sote-keskukset ja seudulliset sote-asetat) moniammatilliset palvelut ovat kattavammat. Sote-palvelupisteillä tuetaan palveluiden saatavuutta pitkien etäisyyksien vuoksi.

Ensimmäisessä vaiheessa korostuivat:

- toiminnan uudistaminen
- toimintavarmuuden parantaminen
- henkilöstön saatavuuden turvaaminen

Ensimmäinen vaihe toimi myös lähtökohtana vuoden 2024 vuokrasopimusneuvotteluille. Valmistelu toteutettiin kaksivaiheisesti laajalla osallistamisella. Mukana oli hyvinvointialueen työntekijöitä, toimielimiä, kuntia, asukkaita, sidosryhmiä ja kumppaneita. Lisäksi tehtiin laaja vaikutusten ennakoarvointi ja hyödynnettiin NHG:n (Nordic Healthcare Group) asiantuntijatukea. Ensimmäisen vaiheen toimeenpanon raportointi on osana toisen vaiheen palveluverkkoesitystä (liite 1).

Toinen vaihe: palveluverkkoesitys 2025

Käynnistäminen

Palveluverkkotyön toisessa vaiheessa valmistellaan palveluverkkosuunnitelma vuosille 2026–2030.

Palveluverkkotyön ensimmäisessä vaiheessa linjattiin, että toinen vaihe aloitettaisiin keväällä 2026, jolloin tehtäisiin "päätöksiä vuodelle 2027 ja tarkennuksia palveluverkkosuunnitelmaan vuoteen 2030 asti."

Hyvinvointialueen heikentynyt taloustilanne on kuitenkin lisännyt painetta aikaistaa toisen vaiheen valmistelua. Myös vuoden 2025 talousarviossa todettiin, että toimenpiteet vuokratyövoiman hallinnassa, tilakustannusten vähentämisessä sekä henkilöstön riittävyyden varmistamisessa voivat

Aluehallitus
Aluevaltuusto

§ 302

28.10.2025
04.11.2025

edellyttää suunnittelun nopeuttamista. Jotta palveluverkkotyön toisen vaiheen toimeenpano voi alkaa vuoden 2026 alusta, valmistelu on tehtävä vuoden 2026 talousarvion laadinnan yhteydessä.

Tavoitteet ja periaatteet toisessa vaiheessa

Palveluverkkotyön toisessa vaiheessa tavoitteena on järjestää asukkaiden palvelut siten, että kustannustaso sopeutetaan rahoituksen tasolle niin kiinteistöjen kuin toiminnankin näkökulmasta.

Tavoitteena on varmistaa, että palvelut vastaavat asukkaiden palvelutarpeeseen ja ovat taloudellisesti ja toiminnallisesti kestäviä sekä valtakunnallisen ohjauksen mukaisia ja näiden kautta luodaan edellytykset laadukkaalle, saavutettavalle ja vaikuttavalle palveluverkolle koko Keski-Suomessa. Aluehallituksen käynnistäessä palveluverkkotyön toista vaihtetta 28.6.2025 se päätti myös periaatteet palveluverkkotyölle ja ne voidaan tiivistää:

1) Taloudellisesti kestävä ja tietoon perustuva palveluverkko

- Kustannus- ja palvelutason sopeuttaminen käytettävissä olevaan rahoitukseen.
- Palveluverkon ja palvelutuotannon uudistaminen.
- Kaikissa palveluissa tunnistetaan kustannustehokkaat ja vaikuttavat tuotantotavat.
- Muutokset toimintaympäristössä, lainsäädännössä tai rahoituksessa voivat vaikuttaa palveluverkon linjauksiin, jolloin niiden vaikutukset tulee arvioida ja tarvittaessa viedä uudelleen päätöksentekoon.
- Palvelutarpeen muutoksiin varaudutaan ennakoivasti.
- Käytettävissä oleva tieto yksikkökustannustannuksista ja laadusta päätöksenteon tukena

2) Uudistuva, monikanavainen toiminta eri aluetasoilla

- Toimintamallien uudistamista jatketaan osana palveluverkon kehittämistä: Palveluverkkotyö pohjautuu toiminnan ja toimintamallien uudistamiseen ja kehittämiseen
- Monikanavaisuus: Palveluja tuotetaan joustavasti fyysisissä toimipisteissä, kotiin vietävinä, liikkuvina sekä digitaalisina palveluina. Liikkuvien palvelujen konseptia täsmennetään.
- Eri aluetasot: Palvelujen saatavuutta ja saavutettavuutta arvioidaan alue-, seutu- ja paikallistasolla sekä yksittäisten toimipisteiden mutta myös liikkuvien palvelujen näkökulmasta. Toimipisteet vaihtelevat kooltaan ja palvelutarjonnaltaan.

3) Kansallinen ohjaus

Aluehallitus
Aluevaltuusto

§ 302

28.10.2025
04.11.2025

- Valtion antama ohjaus (esimerkiksi muutostukikeskustelu, vuosittaiset hyvinvointialueneuvottelut, valtakunnalliset tavoitteet), esimerkiksi ikääntyneiden palveluiden ja vuodeosastopalveluiden osalta sekä lastensuojelun osalta otetaan huomioon sekä palvelustrategian että palveluverkkotyön valmistelussa.

4) Tilojen turvallisuus ja tehokas käyttö

- Tilojen käyttöä optimoidaan, yhteiskäyttöä lisätään edelleen mahdollisuuksien mukaan ja tarpeettomista tai toimintaan soveltumattomista tiloista luovutaan.
- Tilasuunnittelussa varmistetaan turvalliset ja tarkoituksenmukaiset tilat sekä henkilöstölle että asukkaille.

Osallisuus ja vaikutusten arviointi

Palveluverkkotyön toisessa vaiheessa osallistetaan asianmukaisia tahoja, kuten kuntia ja muita sidosryhmiä sekä henkilöstöä. Lisäksi siinä hyödynnetään ensimmäisen vaiheen palveluverkkotyöstä saatua laajaa palautetta ja materiaalia ja edellä mainittua strategian väliarviointia ja siihen liittyntä tulevaisuuskatsausta.

Palveluverkkoesityksestä tehdään vaikutusten arviointi kahdessa vaiheessa. Ensimmäinen, alustava vaikutusten arviointi tehtiin virkavalmisteluna ja julkistettiin osana palveluverkkoesitystä. Vaikutusten arviointia tullaan täydentämään lausuntokierroksen palautteella.

Tiivistelmä esitetyistä muutoksista

Palveluverkko työn toisen vaiheen pohjaesitys on julkaistu 8.10.2025. Palveluverkkotyö liittyy kiinteästi Keski-Suomen hyvinvointialueen palvelustrategian valmisteluun sekä talousarvion 2026 valmisteluun. 8.10.2025 julkaistun estyksen keskeiset nostot voi esittää seuraavasti:

1. Keski-Suomen hyvinvointialueella säilytetään alueellisesti kattava palvelujen verkosto. Palvelutarpeen kasvu edellyttää uusia toimintamalleja. Liikkuvia palveluja täydennetään hyvinvointialueen palveluissa. Palvelujen aukioloaikoja tavoitellaan laajennettavan ja asukkaiden vapautta käyttää eri toimipisteitä lisätään jatkossa. Digitaalisia palveluita kehitetään edelleen.

2. Terveysasemapalveluja tarjotaan sosiaali- ja terveyskeskuksissa, sosiaali- ja terveysasemilla ja sosiaali- ja terveyspalvelupisteissä. Sosiaali- ja terveyskeskuksessa on laajin moniammatillinen palveluvalikoima, laajat aukioloajat sekä kiirevastaanotto, joka palvelee myös iltaisin ja viikonloppuisin. Osaan fyysisistä toimipisteistä tulee muutoksia; yhteiskäyttöisiä tiloja otetaan käyttöön ja liikkuvia toimintamalleja lisätään.

Aluehallitus
Aluevaltuusto

§ 302

28.10.2025
04.11.2025

3. Suun terveydenhuollon palveluja kootaan nykyistä suurempiin ja toiminnallisesti vahvempiin yksiköihin.

4. Alueellisessa osastotoiminnassa akuuttihoitoon osastopaikkoja lisätään pääsääntöisesti laajan palvelun sosiaali- ja terveyskeskusten yhteyteen, joissa kiirevastaanottotoiminta sekä tukipalvelut kuten kuvantaminen ja laboratoriopalvelut ovat kattavammin, jotta voidaan välttää asiakkaan siirtoa paikasta toiseen. Näin voidaan turvata henkilöstön osaaminen, palvelun laatu ja potilasturvallisuus. Neljästä osastosta luovutaan.

6. Ikääntyneiden palveluita kehitetään kokonaisuutena, jolloin tavoitteena on vahvistaa kevyempiä palveluita ja vähentää raskaiden palveluiden käyttöä. Osasta ikääntyneiden ympärivuorokautisen pienistä asumisen yksiköistä luovutaan.

7. Neuvolapalveluissa toimintamallin muutos mahdollistaa paikallisten tilojen joustavamman käytön. Osa neuvolapalveluista toteutetaan sosiaali- ja terveysasemien yhteydessä, joissa on laajemmat aukioloajat ja palvelutarjonta.

8. Perhekeskuksien toimintaa kehitetään edelleen tiiviissä yhteistyössä kuntien, järjestöjen ja seurakuntien kanssa yhteisövaikuttavuuden keinoin.

9. Ikääntyneiden päivätoiminnan kokonaisuudessa kehitetään seniorikeskustoimintaa edelleen yhteistyössä kuntien, järjestöjen ja seurakuntien kanssa.

Aikataulu – päätöksenteko ja lausuntokierros

Hyvinvointialueen strategian, palvelustrategian ja sosiaali- ja terveyspalveluiden palveluverkkotyön toisen vaiheen viranhaltijaesitys valmisteltiin ja julkiastiin samaan aikaan Hyvinvointialuejohtajan talousarvioesityksen kanssa, 8.10.2025 ja kokonaisuus on aluevaltuuston päätöksenteossa 9.12.2025.

Projektikokonaisuuden poliittisesta ohjauksesta vastaa aluehallitus. Lausuntoaikana 8.10.2025-5.11.2025 kuullaan hyvinvointialueen eri toimielimiä, lisäksi tullaan pyytämään laajasti lausunnot myös alueen kunnilta, asukkailta ja hyvinvointialueen henkilöstöltä sekä muilta toimijoilta.

Palveluverkkoesityksen laaja ja tiivis materiaali ovat esityslistan liitteenä.

Talous

Palveluverkkoesitys sopeuttaa hyvinvointialueen taloutta 18,6 m€

Aluehallitus	§ 302	28.10.2025
Aluevaltuusto		04.11.2025

Toimivalta

Hallintosääntö 16 §

Esittelijä Hyvinvointialuejohtaja Tollet Jan

Päätösehdotus Aluehallitus merkitsee palveluverkkotyön toisen vaiheen tiedokseen ja lähettää se edelleen aluevaltuustolle lähetekeskusteluun.

Pöytäkirja tarkistetaan tämän pykälän osalta kokouksessa.

Asian kokouskäsittely:

Aluehallituksen puheenjohtaja Maria Kaisa Aula, aluehallituksen jäsen Jouko Nykänen ja aluehallituksen jäsen Tapani Kiminkinen ilmoittivat olevansa esteellisinä (peruste: Hallintolaki 28.1 § kohta 5 yhteisöjäävi) ja poistuivat asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi klo 16.52-16.57. Jouko Nykäsen sijasta paikalla oli varajäsen Sanna-Maria Hintikka.

Puheenjohtajana tämän pykälän ajan toimi Lotta Ahola.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Pöytäkirja tarkistettiin tämän pykälän osalta kokouksessa.

Aluevaltuusto 04.11.2025
1163/00.01.01.04/2025

Päätösehdotus Aluevaltuusto käy lähetekeskustelun palveluverkkotyön toisesta vaiheesta.

Päätös

Liitteet

Liite 15 Sosiaali- ja terveystieteiden palveluverkkoesitys vaihe 2, 28.10.2025

Liite 16 Sosiaali- ja terveystieteiden palveluverkkoesitys vaihe 2, tiivistetty, 28.10.2025

Aluehallitus	§ 301	28.10.2025
Aluevaltuusto		04.11.2025

79**Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategian laatiminen**

Aluehallitus 28.10.2025 § 301

Valmistelija	Anu Pihl, strategiajohtaja p. 050 3204 896 Kati Kallimo, toimialajohtaja, p. 050 4422 302 Päivi Kalilainen, vastuualuejohtaja, p. 050 3700 245 Titta Frantsila, vastuualuejohtaja, p. 040 1396 261 Tuija Koivisto, vastuualuejohtaja, p. 040 5135 821
--------------	---

Selostus asiasta	Yleistä
------------------	----------------

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain 11 § edellyttää hyvinvointialuetta laatimaan taloutensa ja toimintansa suunnittelua ja johtamista varten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategian osana hyvinvointialuestrategiaa.

Palvelustrategia on osa hyvinvointialuestrategiaa ja siinä on huomioitava myös järjestämislain 22 §:n mukaisesti sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet, jotka koostuvat toimintaa ja toimintaedellytyksiä koskevista tavoitteista. Uudistetut valtakunnalliset tavoitteet ovat tulleet voimaan toukokuussa 2025, jotka koskevat sekä sosiaali- ja terveydenhuoltoa että pelastustoimea.

Palvelustrategialla hyvinvointialue päättää lain mukaan järjestämisvastuulleen kuuluvan sosiaali- ja terveydenhuollon pitkän aikavälin tavoitteet huomioiden hyvinvointialueen asukkaiden tarpeet, paikalliset olosuhteet, palvelujen saatavuus ja saavutettavuus sekä kustannusvaikuttavuus. Palvelustrategian laadintaan osallistamisesta säädetään hyvinvointialueesta annetun lain 29 §:ssä. Palvelustrategia on lain mukaan julkaistava julkisessa tietoverkossa.

Palvelustrategian valmistelun tausta

Keväällä 2025 valmistuneessa hyvinvointialuestrategian väliarvioinnissa tunnistettiin tarve vahvistaa toiminnan ja talouden yhteyttä sekä selkeyttää tavoitteiden, seurannan ja raportoinnin kokonaisuutta. Väliarviointi ei varsinaisesti kohdistunut strategian toimeenpano-ohjelmaan, mutta sen läheinen yhteys strategiaan toi esiin kehittämistarpeita myös toimeenpano-ohjelman rakenteessa ja seurannassa.

Aluehallitus
Aluevaltuusto

§ 301

28.10.2025
04.11.2025

Toimeenpano-ohjelmaa on tarvittu hyvinvointialueen alkutaipaleella välineeksi yhtenäistämiseen ja muutosjohtamiseen. Toimeenpano-ohjelman laajuuden vuoksi sen seuranta on koettu osin vaikeasti hahmotettavaksi, eikä se ole tukenut strategian arviointia toivotulla tavalla. Saadun palautteen perusteella ohjelma ei ole myöskään palvellut riittävän hyvin johtamisen ja päätöksenteon tarpeita.

Heikentynyt taloustilanne vahvistaa tarvetta yksinkertaistaa ohjaavia asiakirjoja, tarkentaa tavoitteita ja sopeuttaa toimintaa käytettävissä olevaan rahoitukseen. Näiden syiden perusteella on päädytty uudistamaan strategian toimeenpanoa ja seurantaa laatimalla sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain (612/2021) mukainen **palvelustrategia** hyvinvointialuestrategian tueksi.

Nykyiset sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen linjaukset korvataan sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain (612/2021) mukaisella palvelustrategialla, joka määrittää pitkän aikavälin tavoitteet palvelujen järjestämiselle säilyttäen tiiviin yhteyden hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen suunnitelman kokonaisuuteen. Palvelustrategia tukee hyvinvointialuestrategian toimeenpanoa, huomioi valtakunnalliset tavoitteet sekä vahvistaa toiminnan ja talouden kokonaisuutta.

Valmisteluprosessi

Palvelustrategian laadintaa ovat ohjanneet seuraavat aluehallituksen 24.6.2025 hyväksymät periaatteet:

1. Kokonaisuuden valmistelu: Hyvinvointialuestrategia ja sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategia sekä palveluverkkotyön toinen vaihe ovat toisiaan tukeva kokonaisuus, joita valmistellaan rinnakkain ja kokonaisuutena talousarvion kanssa.
2. Talouden vahva yhteys: Palvelustrategia tukee Keski-Suomen hyvinvointialueen strategiassa asetettujen tavoitteiden toteuttamista sekä auttaa sopeuttamaan toimintaa käytettävissä olevaan rahoitukseen. Talousarvion ja talouden tasapainottamisen sisällöt ovat linjassa palvelustrategian kanssa ja ohjaavat sen toimeenpanoa. Valtiolta tulevan rahoituksen taso huomioidaan palvelustrategian valmistelussa.
3. Yksinkertaistaminen ja konkretisointi: Palvelustrategia tarkentaa hyvinvointialuestrategian käytännön toimeenpanoa konkreettisin tavoittein ja toimenpitein, joita voidaan myös seurata.
4. Kansallisen ohjauksen huomioiminen osana prosessia.

Osallisuus ja vaikutusten arviointi

Aluehallitus
Aluevaltuusto

§ 301

28.10.2025
04.11.2025

Palvelustrategian valmistelun aikana kuullaan käynnistämispäätöksen mukaisesti laajasti henkilöstöä, asukkaita ja sidosryhmiä. Osallistaminen on parhaillaan käynnissä ajalla 8.10.- 5.11.2025.

Henkilöstö voi osallistua palvelustrategian valmisteluun sähköisen tiimitehtävän ja henkilöstökyselyn kautta Henkilöstön kanssa käydään myös vastuualueittain vastuualuejohtajan ja/tai palvelujohtajan johdolla keskustelutilaisuuksia.

Asukkaille on tarkoitus pitää yhteensä kuusi asukastilaisuutta, joista kolme Teams-yhteydellä ja kolme läsnäolotilaisuuksina. Lisäksi asukkaille ja sidosryhmille mahdollistaan valmisteluun osallistuminen sähköisen otakantaa.fi alustan kautta. Asukkailla oli myös mahdollisuus antaa palautetta paperilomakkeilla, joita oli jaossa sote-asemilla. Asukasosallisuusraadien ja asiakastytyväisyyden kehittäjäryhmän kautta kerätään myös asukkaiden näkemyksiä.

Erityisryhmät kuten maahanmuuttajat, romanit ja lapset tullaan huomioimaan osallistamisessa. Järjestöt, seurakunnat ja palveluntuottajat osallistuivat edellisten lisäksi myös foorumeiden kautta.

Vaikuttamistoimielimet ja lautakunnat tulevat antamaan myös omat lausuntonsa palvelustrategiaan.

Saatujen lausuntojen perusteella arvioidaan myös palvelustrategian vaikutuksia erityisesti alueen väestöön (ihmisvaikutukset), talouteen (talousvaikutukset), hyvinvointialueen henkilöstöön (henkilöstövaikutukset) ja alueen muihin toimijoihin (seutuvaikutukset).

Keski-Suomen hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelustrategiaesitys

Keski-Suomen hyvinvointialueen palvelustrategian tavoitteena on rakentaa ihmislähtöiset, vaikuttavat ja taloudellisesti kestävät palvelut, jotka turvaavat keskisuomalaisten hyvinvoinnin ja terveyden läpi elämänkaaren. Palvelustrategia linjaa, miten palvelutuotantoa uudistetaan siten, että palvelut ovat oikea-aikaisia, saavutettavia ja yhdenvertaisia sekä vastaavat väestön muuttuvaan palvelutarpeeseen. Palvelustrategia on laadittu vuosille 2026–2030 ja sitä tullaan arvioimaan vuosittain.

Palvelustrategia perustuu Keski-Suomen hyvinvointialueen nykytilan kuvaukseen, jossa on hyödynnetty omien tietolähteiden ja kansallisten tietolähteiden lisäksi THL:n asiantuntija-arviota sekä muita kansallisia lähteitä. Lisäksi nykytilan ja tulevaisuuden haasteiden ymmärtämiseksi on hyödynnetty edellä mainittua strategian väliarviointia ja siihen liittyntä tulevaisuuskatsausta.

Aluehallitus
Aluevaltuusto

§ 301

28.10.2025

04.11.2025

Palvelustrategia konkretisoi hyvinvointialuestrategian tavoitteita sosiaali- ja terveydenhuollon näkökulmasta. Hyvinvointialuestrategian neljä päätavoitetta määrittävät hyvinvointialueen strategisen suunnan. Näihin strategisiin tavoitteisiin kytkeytyvät palvelustrategian neljä yhteistä tavoitetta. Palvelustrategian yhteiset tavoitteet kiinnittyvät myös hyvinvointialuestrategian menestystekijöihin (ihmislähtöiset palvelut, kustannusvaikuttavuus, uudistuminen, asukkaat, kumppanuus ja tieto). Näin palvelustrategia toimii käytännön välineenä hyvinvointialuestrategian toimeenpanossa. Se määrittää, miten strategiset tavoitteet toteutuvat sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa, rakenteissa ja johtamisessa.

Palvelustrategia rakentuu viiden palvelukokonaisuuden ympärille, joita ovat lasten, nuorten ja perheiden palvelut, työikäisten palvelut, ikääntyneiden palvelut, vammaispalvelut sekä terveyspalvelut.

Palvelustrategian ihmislähtöiset tavoitteet (lasten, nuorten ja perheiden, työikäisten, ikääntyneiden, vammaisten ja terveyspalvelujen osalta) tukevat myös hyvinvointialuestrategian päämäärää *”hyvä arki kaikille”*. Ne kuvaavat konkreettisesti sitä muutosta, jota palveluissa tavoitellaan asukkaiden hyvinvoinnin ja arjen sujuvuuden vahvistamiseksi.

Ihmislähtöisten palveluiden lisäksi palvelustrategiaa ohjaa ajatus yhteistyöstä ja kumppanuudesta, hyvinvointialue kehittää palveluja yhdessä kuntien, järjestöjen, yritysten ja asukkaiden kanssa. Tavoitteena on vahvistaa arjen sujuvuutta ja asukkaiden omaa osallisuutta ja vastuuta hyvinvoinnistaan.

Palvelustrategian läpileikkaavana teemana on myös varautuminen ja muutoskyky. Palvelut suunnitellaan joustaviksi ja toimintavarmoina niin, että ne kestävät väestön muutokset, talouden paineet ja mahdolliset häiriötilanteet.

Palvelustrategiaan tällä hetkellä esitettävät tavoitteet ja toimenpiteet ovat esityksen liitteenä. Osallisuuskierroksen edetessä tavoitteet ja toimenpiteet sekä näiden indikaattorit tulevat täsmentymään.

Palvelustrategia ja hyte-ohjelma muodostavat kokonaisuuden

Palvelustrategia muodostaa yhdessä hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen ohjelman (Hyte-ohjelma) kanssa toisiaan täydentävän kokonaisuuden, joka tukee hyvinvointialueen strategista johtamista. Palvelustrategia ohjaa sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaa ja taloutta sekä linjaa, miten palvelut järjestetään ja johdetaan. Sen painopiste on palvelujen ihmislähtöisten palvelujen tuottamisessa, rakenteissa ja niiden keventämisessä, resursseissa ja vaikuttavuudessa.

Aluehallitus
Aluevaltuusto

§ 301

28.10.2025
04.11.2025

Hyte-ohjelma puolestaan keskittyy asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen ja ennaltaehkäisevään työhön yhdessä muiden toimijoiden kanssa. Se tukee alueen yhteistä johtamista hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen näkökulmasta. Kokonaisuutta vahvistaa alueella tehtävä strateginen yhteistyö, joka kokoaa yhteen kumppanuuksia. Tällä tarkoitetaan suunnitelmallista yhteistyötä kuntien, järjestöjen, seurakuntien, yritysten ja muiden kumppaneiden kanssa.

Palvelustraegiasta on liitteenä kaksi versiota. Toisessa kaksi versiota, joista toisessa kokonaisuutta taustoitetaan laajemmin (Liite 1) ja toinen, jossa esitetään vain palvelukokonaisuuksittain palvelustrategiaan liitetyt tavoitteet ja toimenpiteet (Liite 2).

Toimivalta

Hallintosääntö 16 §

Esittelijä

Hyvinvointialuejohtaja Tollet Jan

Päätösehdotus

Aluehallitus merkitsee palvelustrategialuonnoksen tiedokseen ja lähettää se edelleen aluevaltuustolle lähetekeskusteluun.

Pöytäkirja tarkistetaan tämän pykälän osalta kokouksessa.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Pöytäkirja tarkastettiin tämän pykälän osalta kokouksessa.

Aluevaltuusto 04.11.2025
1163/00.01.01.04/2025

Päätösehdotus

Aluevaltuusto käy lähetekeskustelun palvelustrategialuonnoksesta.

Päätös

Liitteet

Liite 17 Palvelustrategiaesitys, tiivistetty
Liite 18 Palvelustrategiaesitys, laaja

Aluehallitus	§ 303	28.10.2025
Aluevaltuusto		04.11.2025

80

Keski-Suomen kuntien, Keski-Suomen liiton ja Keski-Suomen hyvinvointialueen strateginen yhteistyösopimus

Aluehallitus 28.10.2025 § 303

Valmistelija	konsernipalveluiden toimialajohtaja Lasse Leppä, p. 050 599 9545 palvelujohtaja Nina Peränen, p.050 594 6783 yhteiskuntasuhteiden päällikkö Anna-Liisa Heiskala, p. 050 312 5276
--------------	--

Selostus asiasta

Yleistä

Keski-Suomen kunnilla, Keski-Suomen liitolla ja Keski-Suomen hyvinvointialueella on 31.12.2025 saakka voimassaoleva puitesopimus yhteistyörakenteiden ja toimintatapojen periaatteiksi. Sopimus on hyväksytty osapuolten valtuustoissa syksyn 2022 aikana. Keski-Suomen hyvinvointialueen aluevaltuustossa sopimus hyväksyttiin 4.10.2022 (89 §).

Sopimus valmisteltiin ja hyväksyttiin ennen hyvinvointialueen toiminnan käynnistymistä. Puitesopimuksella sovittiin tuolloin yhteistyön tekemisen periaatteista, keskisuomalaisesta toimintamallista ja yhteistyölle asetetuista tavoitteista sekä strategisen ja operatiivisen tason yhteistyön rakenteista.

Uuden sopimuksen valmistelu käynnistyi keväällä 2025 milloin kuntien kanssa sovittiin uutta sopimusta valmistelewan työryhmän perustamisesta.

Työryhmän jäsenet ovat:

Matti Mäkinen, kunnanjohtaja, Hankasalmen kunta

Jarkko Määttänen, kunnanjohtaja, Muuramen kunta

Pirjo Peräaho, aluekehitysjohtaja, Keski-Suomen liitto

Lasse Leppä, konsernipalveluiden toimialajohtaja, Keski-Suomen hyvinvointialue

Anna-Liisa Heiskala, yhteiskuntasuhteiden päällikkö, Keski-Suomen hyvinvointialue

Strategien yhteistyösopimus 1.1.2026 alkaen

Uuden sopimuksen valmistelussa hyödynnettiin STM:n rahoittaman Kuntaliiton ja Hyvil Oy:n yhdyspintaprojektissa tuotettuja tukimateriaaleja sekä muilla alueilla tehtyjä vastaavia sopimuksia. Sisällön valmistelussa huomioitiin myös nykyisestä sopimuksesta eri yhteyksissä saatu palaute. Keskeinen tavoite oli sanoittaa yhteisiä tavoitteita nykyistä sopimusta tarkemmin.

Aluehallitus
Aluevaltuusto

§ 303

28.10.2025
04.11.2025

Valmistelun aikana sopimusluonnoksesta on käyty keskustelua ja siihen sopimukseen sanoitettuja tavoitteita käsitelty mm. kuntajohtajakokouksessa, työllisyysalueiden TYM-johtoryhmissä, ELY keskuksen maahanmuuton ja kotoutumisen koordinaatioryhmässä, KS-Turvassa, hyvinvointialueen johtoryhmässä, HYTE-ohjausryhmässä sekä hyvinvointikoordinaattoreiden verkostossa.

Strategisella yhteistyösopimuksella sovitaan yhteistyön tavoitteista, periaatteista ja yhteistyön rakenteista yleisellä tasolla. Sopimusta täydennetään yhteistyössä kuntien kanssa erikseen valmisteltavalla yhdyspintas suunnitelmalla mihin tunnistetaan sopimusosapuolten toimenpiteet ja yhteistyö tavoitteiden edistämiseksi sekä miten tavoitteita seurataan. Suunnitelman hyväksyy osapuolten hallitukset keväällä 2026.

Sopimusta seurataan säännöllisesti ja tulosten perusteella yhteistyötä kehitetään ja parannetaan sekä tarvittaessa tehdään muutoksia yhteistyösopimukseen tai sitä täydentävään yhdyspintas suunnitelmaan. Sopimuksen seurannan näkökulmasta keskeisimmät yhteisen johtamisen foorumit on kuvattu sopimuksessa. Yhteistyötä ja sopimuksen tavoitteita edistetään myös muissa kuin sopimuksessa mainituissa foorumeissa. Tällainen foorumi on mm. maakuntahallituksen ja aluehallituksen välinen yhteistyöpalaveri.

Sopimukseen tunnistettiin neljä tavoitekokonaisuutta mihin jokaiseen on sanoitettu kolme tavoitetta

Tavoitekokonaisuudet ovat:

1. Osallisuus ja yhteisöllisyys
2. Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen sekä palvelujen järjestäminen
3. Yhteinen edunvalvonta ja elinvoima
4. Arjen turvallisuus ja varautuminen

Strategian liittymäpinnan kuvaus

Keski-Suomen hyvinvointialueen strategian kantava ajatus on, että palvelut ovat ihmistä varten ja saatavilla silloin, kun niitä tarvitaan. Tehtävänä on varmistaa, että jokainen keskisuomalainen saa laadukkaat sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palvelut oikea aikaisesti ja tarkoituksenmukaisesti. Yhdessä kumppanien kanssa rakennetaan toimivia palveluja ja palveluketjuja sekä asetetaan yhteisiä tavoitteita.

Yksi hyvinvointialueen päivitetyn strategian menestystekijä on sujuva ja tavoitteellinen kumppanuus. Menestystekijä tuo esille, että hyvinvointi, terveys ja turvallisuus ei synny yksin. Tarvitsemme paikallisia, alueellisia ja kansallisia kumppanuuksia. Viestimme avoimesti ja toimimme aktiivisesti ja

Aluehallitus
Aluevaltuusto

§ 303

28.10.2025
04.11.2025

tavoitteellisesti kuntien, järjestöjen, seurakuntien, yritysten, oppilaitosten ja korkeakoulujen kanssa asukkaittemme parhaaksi. Myös yta-alueella ja kansallisesti tehtävä yhteistyö on meille tärkeää.

Strategisen yhteistyösopimuksen kautta asetamme kuntien ja maakunnan liiton kanssa yhteiset tavoitteet ja vahvistamme alueellisen yhteistyön rakenteita. Tavoitteet tukevat myös yta-alueella sekä valtakunnallisesti tehtävää edunvalvontatyötä. Sopimusta täydentävä suunnitelma tekee näkyväksi yhteistyön tavoitteiden edistämiseksi ja määrittää seurannan periaatteet.

Toimivalta

Hallintosääntö 16 §

Esittelijä

Hyvinvointialuejohtaja Tollet Jan

Päätösehdotus

Aluehallitus esittää strategista yhteistyösopimusta aluevaltuustolle hyväksyttäväksi.

Pöytäkirja tarkastetaan tämän pykälän osalta kokouksessa.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Pöytäkirja tarkastettiin tämän pykälän osalta kokouksessa.

Aluevaltuusto 04.11.2025
1652/00.04.00/2025

Päätösehdotus

Aluevaltuusto hyväksyy strategisen yhteistyösopimuksen.

Päätös

Liitteet

Liite 19 Keski-Suomen kuntien, Keski-Suomen liiton ja Keski-Suomen hyvinvointialueen strateginen yhteistyösopimus 1.1.2026 alkaen

Aluehallitus	§ 311	28.10.2025
Aluevaltuusto		04.11.2025

81

Arviointiryhmän toimenpide-ehdotukset Keski-Suomen hyvinvointialueelle talouden sopeuttamiseksi

Aluehallitus 28.10.2025 § 311

Valmistelija	konsernipalveluiden toimialajohtaja Lasse Leppä, p. 050 5999 545 lakiasiaintoimittaja Johanna Aalto, p. 050 434 6544
--------------	---

Selostus asiasta	Yleistä
------------------	----------------

Valtiovarainministeriö on päättänyt 17.6.2025 käynnistää hyvinvointialueesta annetun lain 122 §:n tarkoittaman arviointimenettelyn Keski-Suomen hyvinvointialueella ja asetti arviointimenettelyä varten arviointiryhmän, johon on nimetty jäsen hyvinvointialueelta, valtiovarainministeriöstä, sosiaali- ja terveysministeriöstä ja sisäministeriöstä. Ryhmän puheenjohtajaksi on nimetty lääketieteen tohtori Jaakko Herrala.

Arviointiryhmän tehtävänä on tehdä hyvinvointialuelain 122 §:n 3 momentin tarkoittama ehdotus tarvittavista toiminnoista hyvinvointialueen tervehdyttämiseksi sekä sosiaali- ja terveyspalveluiden ja pelastustoimen palvelujen järjestämisen edellytysten turvaamiseksi. Lisäksi arviointiryhmän on käsiteltävä hyvinvointialue- ja maakuntajakolain (614/2021) 6 §:ssä tarkoitettu ehdotus hyvinvointialueen muuttamisen vireillepanosta.

Arviointiryhmä on kokoontunut järjestäytymiskokouksen lisäksi tähän mennessä kaksi kertaa ja antanut kokouksen teemoista hyvinvointialueelle hyvinvointialuelain tarkoittamat toimenpide-ehdotuksensa.

Toimenpide-ehdotukset talouden sopeuttamiseksi

Arviointiryhmän 26.9.2025 kokouksen teemana hyvinvointialueen talouden sopeuttaminen, johon arviointiryhmä antoi seuraavan toimenpide-ehdotuksen sekä kiinnitti hyvinvointialueen huomiota kolmeen muuhun asiaan:

Hyvinvointialueen valmisteleva palveluverkko vaiheen 2 suunnitelmalla tavoitellaan noin 18,6 miljoonan euron kustannussäästöjä. Arviointiryhmä katsoi, että hyvinvointialueen taloudellinen tilanne vaatii välittömästi päätöksentekoa ja toimia taloudellisen tilanteen kohentamiseksi. Tämän vuoksi arviointiryhmä esitti toimenpide-ehdotuksenaan, että hyvinvointialue hyväksyy ja pikaisesti toimeenpantee palveluverkkoa koskevan vaiheen 2

Aluehallitus
Aluevaltuusto

§ 311

28.10.2025
04.11.2025

suunnitelman niin, että sillä saavutetaan vähintään arvioidut noin 18,6 miljoonan euron taloudelliset vaikutukset ja lisäksi päättää edelleen jatkaa palveluverkkoon liittyvien, hyvinvointialueen taloutta kohentavien toimenpiteiden valmistelua. Arviointiryhmä totesi, että tarvittaessa arviointiryhmä palaa asiaan lisätoimenpide-ehdotusten muodossa. Tähän liittyen arviointiryhmä kiinnitti huomiota siihen, että mahdollisia uusia sopimuksia solmittaessa tulisi ottaa huomioon myös mahdolliset uudet, myöhemmin päätettävät palveluverkon muutokset.

Arviointiryhmä piti välttämättömänä, että jo vuoden 2025 taloudellista tulosta pystytään parantamaan verrattuna viimeisimpään tilinpäätösennusteeseen. Arviointiryhmä kehotti aluehallitusta ja aluevaltuustoa ryhtymään välittömästi toimiin tämän tavoitteen saavuttamiseksi. Arviointiryhmä kiinnitti huomiota siihen, että tätä tavoitetta edesauttavia toimenpide-ehdotuksia on ollut hyvinvointialueen toimielinten käsittelyssä kesän 2025 aikana, mutta kaikilta osin niistä ei ole päätetty.

Arviointiryhmä piti myös välttämättömänä, että talousarvion 2026 ja taloussuunnitelman 2027–2028 jatkovalmistelussa etsitään ja määritellään toimenpiteet hyvinvointialueen toimintojen uudistamiseksi ja sopeuttamiseksi siten, että vuonna 2026 saavutetaan tilanne, jossa hyvinvointialueelle ei kerry uutta alijäämää. Samalla on valmisteltava, yhteistyössä arviointiryhmän kanssa, sellaiset toimintatapojen uudistustoimenpiteet, joilla saavutetaan edelleen tuntuvia kustannussäästöjä. Talousarvioon 2026 ja taloussuunnitelmaan 2027–2028 suunniteltavat toimenpiteet toimintojen uudistamiseksi ja sopeuttamiseksi tulee päättää ja toimeenpanna siten, että ne vaikuttavat hyvinvointialueen talouteen mahdollisimman nopeasti. Toimenpiteistä päättämistä ja päätösten täytäntöönpanoa ei tule jättää taloussuunnitelmakauden loppuvuosille.

Arviointiryhmä piti Keski-Suomen hyvinvointialueen suunnitelmaa tiedolla johtamisen kehittämiseksi perusteltuna ja edellytyksenä talouden ja toiminnan riittävälle seurannalle. Arviointiryhmän näkemyksen mukaan hyvinvointialueen edustajien kuvaamien toimiala- ja palvelukohtaisten tiedolla johtamisen näkymien (Fokus) kehittäminen on yksi edellytys tarkoituksenmukaisten sekä väestön perusoikeuksien mukaiset palvelut turvaavien talouden sopeutuskeinojen tunnistamiselle.

Toimivalta

Hyvinvointialuelaki 122 §, 124 §

Esittelijä

Hyvinvointialuejohtaja Tollet Jan

Aluehallitus	§ 311	28.10.2025
Aluevaltuusto		04.11.2025

Päätösehdotus Aluehallitus merkitsee arviointiryhmän tekemät toimenpide-ehdotukset tiedoksi ja lähettää ne edelleen tiedoksi aluevaltuustolle.

Pöytäkirja tarkastetaan tämän pykälän osalta kokouksessa.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Pöytäkirja tarkastettiin tämän pykälän osalta kokouksessa.

Aluevaltuusto 04.11.2025
1156/00.04.00/2025

Päätösehdotus Aluevaltuusto merkitsee arviointiryhmän toimenpide-ehdotukset tiedoksi.

Päätös

Liitteet

Liite 20 Keski-Suomen hyvinvointialueen arviointimenettely,
arviointiryhmän kokous nro 2, kokouksen pöytäkirja 26.9.2025,
VN/1913/2025-VM-92, 6.10.2025

Aluehallitus	§ 312	28.10.2025
Aluevaltuusto		04.11.2025

82

Arviointiryhmän toimenpide-ehdotukset Keski-Suomen hyvinvointialueelle terveydenhuollon palveluista

Aluehallitus 28.10.2025 § 312

Valmistelija	konsernipalveluiden toimialajohtaja Lasse Leppä, p. 050 5999 545 lakiasiaintohtori Johanna Aalto, p. 050 434 6544
--------------	--

Selostus asiasta	Yleistä
------------------	----------------

Valtiovarainministeriö on päättänyt 17.6.2025 käynnistää hyvinvointialueesta annetun lain 122 §:n tarkoittaman arviointimenettelyn Keski-Suomen hyvinvointialueella ja asetti arviointimenettelyä varten arviointiryhmän, johon on nimetty jäsen hyvinvointialueelta, valtiovarainministeriöstä, sosiaali- ja terveysministeriöstä ja sisäministeriöstä. Ryhmän puheenjohtajaksi on nimetty lääketieteen tohtori Jaakko Herrala.

Arviointiryhmän tehtävänä on tehdä hyvinvointialuelain 122 §:n 3 momentin tarkoittama ehdotus tarvittavista toimista hyvinvointialueen tervehdyttämiseksi sekä sosiaali- ja terveyspalveluiden ja pelastustoimen palvelujen järjestämisen edellytysten turvaamiseksi. Lisäksi arviointiryhmän on käsiteltävä hyvinvointialue- ja maakuntajakolain (614/2021) 6 §:ssä tarkoitettu ehdotus hyvinvointialueen muuttamisen vireillepanosta.

Arviointiryhmä on kokoontunut järjestäytymiskokouksen lisäksi tähän mennessä kaksi kertaa ja antanut kokouksen teemoista hyvinvointialueelle hyvinvointialuelain tarkoittamat toimenpide-ehdotuksensa.

Toimenpide-ehdotukset terveydenhuollon palveluista perus- ja erityistasolla

Arviointiryhmän 20.10.2025 kokouksen teemana oli terveydenhuollon palvelut, johon arviointiryhmä antoi seuraavat toimenpide-ehdotukset:

Hyvinvointialueen talousarvion 2026 ja taloussuunnitelman 2027–2030 valmisteluun liittyen arviointiryhmä piti välttämättömänä, että hyvinvointialuejohtajan talousarvioesitykseen sisältyvistä taloudellisista tavoitteista päätetään ja ne toimeenpannaan. Hyvinvointialueelle kertyneiden alijäämien kattaminen vuoden 2030 loppuun mennessä edellyttää tämänhetkisen arvion mukaan yli 40 miljoonan euron vuosittaisia

Aluehallitus
Aluevaltuusto

§ 312

28.10.2025

04.11.2025

uusia sopeuttamistoimia vuosina 2027–2030. Tähän liittyen arviointiryhmä katsoi, että talousarvioesitykseen sisältyvät käytännön toimenpiteet vaativat edelleen konkretisoimista ja niiden toimeenpanon varmistamista. Arviointiryhmä kehotti hyvinvointialuetta myös edelleen kiinnittämään huomiota toimeenpanon ja taloudellisten tulosten seurantaan.

Arviointiryhmälle on esitelty hyvinvointialueen organisaatioon tehtäviä muutoksia. Arviointiryhmä katsoi, että suunnitelluilla muutoksilla ei ole mahdollista lisätä henkilöstökustannuksia, vaan näidenkin muutosten tavoitteena tulee olla sekä kustannusten alentaminen että johtamisen vahvistaminen.

Taloudellisten tavoitteiden saavuttamiseksi arviointiryhmä korostaa sen tärkeyttä, että arviointiryhmän edellisessä kokouksessa antama, palveluverkkoon liittyvä toimenpide-ehdotus viedään päätöksentekoon ja toimeenpannaan kokonaisuudessaan siten, että saavutetaan vähintään tavoitellut, 18,6 miljoonan euron kustannussäästöt.

Arviointiryhmä kiinnitti huomiota siihen, että hyvinvointialueen tarvevakioidut nettokäyttökustannukset ylittävät merkittäväällä tavalla maan keskimääräiset kustannukset lähes kaikissa terveydenhuollon palveluluokissa. Samanaikaisesti, THL:n asiantuntija-arvion mukaan perusterveydenhuollon palveluiden saatavuus toteutuu Keski-Suomen hyvinvointialueella viimeisimmän tiedon perusteella hoitotakuun mukaisesti. Käytännössä tämä tarkoittaa, että alueen palveluissa on tunnistettavissa merkittävää kustannusten alentamisen potentiaalia ilman, että se vaikuttaisi yhdenvertaisten ja lainmukaisten palveluiden saatavuuteen alueella. Taustalla on useita erilaisia tekijöitä, kuten palvelujen ylitarjontaa ja ylikäyttöä, palvelujen järjestämiseen ja tuottamiseen liittyvää tehottomuutta, palvelujen päällekkäisyyttä, integraation toimimattomuutta, palveluiden heikkoa jatkuvuutta, sekä edellä mainittuun palveluverkkoon ja sen raskauteen liittyviä kysymyksiä. Arviointiryhmä toteaa tähän liittyen myös, että alueen tulee erityisesti kiinnittää huomiota lainsäädännön mukaiseen erikoissairaanhoidon työnjakoon suhteessa muihin hyvinvointialueisiin.

Arviointiryhmä kannustaa hyvinvointialuetta voimakkaasti kehittämään ja lisäämään tarkoituksenmukaisia asiakkaille tarjottavia digitaalisia palveluita, ammattilaisten välisiä sähköisiä konsultaatioita ja digitaalisesti toteutettua yhteistyötä eri sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnoissaan.

Lisäksi arviointiryhmä katsoi, että alueen tulee mahdollisimman nopeasti irtautua sellaisista kustannusvastuista, jotka eivät sellaisinaan kuulu hyvinvointialueen lakisääteisiin tehtäviin. Esimerkkinä tällaisista kustannuksista arviointiryhmä nostaa esille mm. sote-järjestämislain velvoitteita raskaamman ja kattavamman TKKI- toiminnan terveydenhuollon palveluissa. Alueen tulisi erittäin kriittisesti arvioida,

Aluehallitus
Aluevaltuusto

§ 312

28.10.2025
04.11.2025

missä määrin ja laajuudessa toimintaa on perusteltua ylläpitää ja rahoittaa nykyisessä taloustilanteessa.

Arviointiryhmä korosti edelleen, että hyvinvointialueen palvelujen sopeuttaminen käytettävissä olevan rahoituksen tasoon on välttämätöntä ja että sopeuttamistoimista tulee päättää ja ne tulee toimeenpanna mahdollisimman nopeasti.

Edellä todettuun liittyen arviointiryhmä esitti terveydenhuollon palveluihin liittyen hyvinvointialueelle hyvinvointialueesta annetun lain 122 §:n tarkoittamana toimenpide-ehdotuksena, että

- hyvinvointialue pikaisesti purkaa erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon väliset päällekkäisyydet omassa palvelutuotannossaan sekä varmistaa sujuvat hoito- ja palveluketjut erikoissairaanhoidon, perusterveydenhuollon ja sosiaalipalveluiden välillä

- hyvinvointialue keskittyy erikoissairaanhoidon palvelutuotannossa ensisijaisesti vastaamaan väestönsä keskussairaالاتasoiseen vaativaan erikoissairaanhoidon, ja luopuu sellaisista erikoissairaanhoidon tehtävistä, jotka ovat harvinaisia ja/tai edellyttävät erityisiä tiloja, laitteita ja osaamista, ja ovat siten järkevintä toteuttaa yliopistollisissa sairaaloissa

- hyvinvointialue sitoutuu tiiviiseen yhteistyöhön erikoissairaanhoidossa Itä-Suomen yhteistyöalueen, muiden hyvinvointialueiden ja Kuopion yliopistollisen sairaalan kanssa toiminnallisten ja taloudellisten hyötyjen varmistamiseksi.

Palveluverkon osalta arviointiryhmä viittasi 26.9.2025 antamaansa toimenpide-ehdotukseen.

Toimivalta

Hyvinvointialuelaki 122 §, 124 §

Esittelijä

Hyvinvointialuejohtaja Tollet Jan

Päätösehdotus

Aluehallitus merkitsee arviointiryhmän tekemät toimenpide-ehdotukset tiedoksi ja lähettää ne edelleen tiedoksi aluevaltuustolle.

Pöytäkirja tarkastetaan tämän pykälän osalta kokouksessa.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Pöytäkirja tarkastettiin tämän pykälän osalta kokouksessa.

Aluehallitus § 312 28.10.2025
Aluevaltuusto 04.11.2025

Aluevaltuusto 04.11.2025
1156/00.04.00/2025

Päätösehdotus Aluevaltuusto merkitsee arviointiryhmän tekemät toimenpide-ehdotukset tiedoksi.

Päätös

Liitteet

Liite 21 Keski-Suomen hyvinvointialueen arviointimenettely,
arviointiryhmän kokous nro 3, 20.10.2025, VN/19137/2025

Aluevaltuusto

04.11.2025

83

Hyvinvointialuejohtajan viran täyttäminen

Aluehallitus 03.11.2025

1639/01.01.02/2025

Valmistelija

HR-johtaja Eija-Liisa Heikkilä, p. 050 567 9972
henkilöstöpäällikkö Emma-Leena Päckilä, p. 040 137 1557
hallintopalvelupäällikkö Ella Kauppinen, p. 040 352 1966

Selostus asiasta

Yleistä

Hyvinvointialuejohtaja Jan Tollet on jättänyt Keski-Suomen hyvinvointialueelle irtisanoutumisilmoituksen hyvinvointialuejohtajan virasta. Jan Tolletin virantoimitusvelvollisuus on päättynyt 28.10.2025 ja virassaoloaika päättyy 28.1.2026.

Hyvinvointialuelain 45 §:n mukaan hyvinvointialuejohtajan valitsee aluevaltuusto. Hyvinvointialuejohtaja voidaan valita joko toistaiseksi tai määräajaksi ja hän on virkasuhteessa hyvinvointialueeseen. Jos hyvinvointialuejohtajan vaalissa kukaan ei ole saanut yli puolta annetuista äänistä, toimitetaan uusi vaali kahden eniten ääniä saaneen välillä. Tässä vaalissa eniten ääniä saanut tulee valituksi. Hyvinvointialuelain 46 §:n mukaan hyvinvointialueen ja hyvinvointialuejohtajan on tehtävä johtajasopimus, jossa sovitaan hyvinvointialueen johtamisen edellytyksistä. Johtajasopimuksen hyväksyy aluehallitus.

Hallintosäännön 50 §:n mukaan viran tai virkasuhteen julistaa haettavaksi virkasuhteeseen ottamisesta päättävä viranomainen. Silloin, kun virkasuhteeseen ottamisesta päättävä viranomainen on aluevaltuusto, viran tai virkasuhteen julistaa haettavaksi kuitenkin aluehallitus.

Hyvinvointialuejohtajan tehtävistä määrätään hyvinvointialuelain 42 §:n ja hallintosäännön 30 §:n lisäksi hallintosäännön 32 §:ssä. Pykälän mukaan hyvinvointialuejohtajan tehtäviin kuuluvat:

1. johtaa ja kehittää aluehallituksen alaisena hallintoa, taloudenhoitoa, valvontaa, ohjausta, viestintää, osallisuutta ja muuta toimintaa sekä vastaa osaltaan siitä, että aluevaltuuston ja aluehallituksen asettamat strategiset, toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet saavutetaan;
2. vastaa siitä, että hyvinvointialueen sisäinen valvonta ja riskienhallinta on asianmukaisesti järjestetty;
3. vastaa hyvinvointialueen toiminnan ja strategisten tavoitteiden saavuttamisen vaatimien yhdyspintojen ja kumppanuuksien toimivuudesta ja kehittämisestä;
4. vastaa siitä, että henkilöstön toimivalta ja vastuut ovat asianmukaisesti

Aluevaltuusto

04.11.2025

järjestetyt;

5. on aluehallituksen määäämien viranhaltijoiden henkilöstöhallinnollinen esihenkilö;

6. vastaa valtion, yhteistyöalueen ja kuntien kanssa käytävistä neuvotteluista;

7. vastaa alueellisesta, kansallisesta ja kansainvälisestä sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen yhteistyöstä ja yhteydenpidosta;

8. edustaa tai määrää hyvinvointialueen edustajan hyvinvointialuetta koskeviin neuvotteluihin, jollei aluehallitus ole toisin päättänyt;

9. päättää hyvinvointialueen johtoryhmän kokoonpanon ja tehtävät

10. päättää henkilöstöön kuuluvan osalta arvonimien hakemisesta.

Hallintosäännön 162 §:n mukaan toimitin voi erityisestä syystä päättää, että asia käsitellään puheenjohtajan selostuksen pohjalta ilman viranhaltijan esittelyä. Toimitin voi tällöin päättää, että puheenjohtajan ehdotus on käsittelyn pohjana eikä vaadi kannatusta.

Vaikutusten ennakkoarviointi

Vaikutusten ennakkoarviointia ei ole tarpeen tehdä, koska kyseessä on henkilövalinta

Toimivalta

Laki hyvinvointialueesta (611/2021) 45 §
Hallintosääntö 50 §

Esittelijä

aluehallituksen puheenjohtaja

Päätösehdotus

Aluehallitus päättää

1) käsitellä asian puheenjohtajan selostuksen perusteella ilman viranhaltijan esittelyä;

2) esittää aluevaltuustolle, että hyvinvointialuejohtaja virka täytetään kuuden (6) vuoden määräajaksi;

3) esittää aluevaltuustolle, että hyvinvointialuejohtajan viran kelpoisuusehtona on soveltuva ylempi korkeakoulututkinto ja johtamiskokemus sekä

4) esittää aluevaltuustolle, että se valtuuttaa aluehallituksen käynnistämään hyvinvointialuejohtajan rekrytoinnin.

Pöytäkirja tarkastetaan tämän pykälän osalta kokouksessa.

Aluevaltuusto

04.11.2025

Päätösehdotus

Päätösehdotus annetaan kokouksessa.

Päätös

Aluehallitus	§ 292	07.10.2025
Aluevaltuusto		04.11.2025

84**Aluevaltuuston kokousaikataulu keväällä 2026**

Aluehallitus 07.10.2025 § 292

Valmistelija hallintopalvelupäällikkö Ella Kauppinen, p. 040 352 1966

Selostus asiasta **Yleistä**

Hyvinvointialuelain (611/2021) 99 §:n mukaan Aluevaltuusto kokoontuu päättäminään aikoina ja myös silloin, kun aluevaltuuston puheenjohtaja katsoo sen tarpeelliseksi.

Aluevaltuuston kutsuu koolle puheenjohtaja. Kokouksen kutsu on lähetettävä viimeistään neljää päivää ennen kokousta ja samassa ajassa kokouksesta on tiedotettava hyvinvointialueen verkkosivuilla. Puheenjohtaja voi perustellusta syystä myös peruuttaa kokouksen.

Aluevaltuuston seminaari- ja kokouspäivä on ollut perinteisesti tiistai ja aluevaltuusto on kokoontunut pääsääntöisesti Viitaniemen valtuustosalissa (Viitaniementie 1A, 40720 Jyväskylä). Aluevaltuuston kokouskutsussa ilmoitetaan kokouksen ajankohdan lisäksi paikka sekä käsiteltävät asiat.

Esityksessä aluevaltuuston kokous järjestetään keväällä neljä kertaa. Esityksessä on huomioitu juhlapyhät ja talousarvioon alustavasti varattu kokousten määrä sekä Keski-Suomen hyvinvointialueen arviointiryhmän ja aluehallituksen kokousaikataulu.

Vaikutusten ennakkoarviointi

Vaikutusten ennakkoarviointia ei ole tarpeen tehdä, koska kyseessä on hallinnon sisäinen järjestely.

Toimivalta

Hyvinvointialuelaki 99 §
Hallintosääntö 111 §

Esittelijä Hyvinvointialuejohtaja Tollet Jan

Päätösehdotus Aluehallitus päättää esittää aluevaltuustolle, että se hyväksyy aluevaltuuston kevätkauden 2026 seminaari- ja kokouspäivämääräksi

Aluehallitus
Aluevaltuusto

§ 292

07.10.2025
04.11.2025

seuraavat ajankohdat:

- tiistai 17.2.2026
- tiistai 24.3.2026
- tiistai 5.5.2026
- tiistai 9.6.2026

Mahdollinen seminaari järjestetään ennen kokousta klo 12.00-15.00 ja varsinainen kokous klo 16.00. Seminaarin ja kokouksen paikka ilmoitetaan kokouskutsussa.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Aluevaltuusto 04.11.2025
1560/00.02.00/2025

Päätösehdotus

Aluevaltuusto päättää hyväksyä kevätkauden 2026 seminaari- ja kokouspäivämääriksi seuraavat ajankohdat:

- tiistai 17.2.2026
- tiistai 24.3.2026
- tiistai 5.5.2026
- tiistai 9.6.2026

Mahdollinen seminaari järjestetään ennen kokousta klo 12.00-15.00 ja varsinainen kokous klo 16.00. Seminaarin ja kokouksen paikka ilmoitetaan kokouskutsussa.

Päätös

Aluehallitus	§ 84	11.03.2025
Aluehallitus	§ 285	07.10.2025
Aluevaltuusto		04.11.2025

85

Valtuustoaloite eläinperäisten rasvojen käytön lisäämiseksi alueemme terveys- ja ruokapalveluissa

Aluehallitus 11.03.2025 § 84

Valmistelija	hallinnon asiantuntija Ella Sofia Aniranta p. 040 506 5610
Selostus asiasta	Aluevaltuuston 18.2.2025 kokouksessa jätettiin liitteenä oleva valtuustoaloite eläinperäisten rasvojen käytön lisäämiseksi alueemme terveys- ja ruokapalveluissa (Vapauden liiton valtuustoryhmä ja allekirjoittaneet). Aluevaltuusto lähetti valtuustoaloitteen aluehallitukselle valmisteltavaksi.

Toimivalta

Hallintosääntö § 142

Esittelijä	Hyvinvointialuejohtaja Tollet Jan
Päätösehdotus	Aluehallitus antaa valtuustoaloitteen palvelujohtaja Nina Peräsen ja ravitsemussuunnittelija Salla Kaurijoen valmisteltavaksi. <u>Asian kokouks käsittely:</u> Hyvinvointialuejohtaja teki kokouksessa muutetun päätösehdotuksen: Aluehallitus antaa valtuustoaloitteen palvelujohtaja Nina Peräsen, ravitsemussuunnittelija Salla Kaurijoen ja johtajaylilääkäri Heikki Miettisen valmisteltavaksi.
Päätös	Muutettu päätösehdotus hyväksyttiin.

Aluehallitus 07.10.2025 § 285

Valmistelija	johtajaylilääkäri Kati Kinnunen, p. 050 432 4642 palvelujohtaja Nina Peränen, p. 050 594 6783 ravitsemussuunnittelija Salla Kaurijoki, p. 050 591 5705
--------------	--

Aluehallitus	§ 84	11.03.2025
Aluehallitus	§ 285	07.10.2025
Aluevaltuusto		04.11.2025

Selostus asiasta

Yleistä

Aluevaltuuston kokouksessa 18.2.2025 jätettiin Vapauden liiton ja allekirjoittaneiden toimesta valtuustoaloite koskien eläinperäisten rasvojen lisäämistä alueen terveys- ja ruokapalveluissa.

Valtuustoaloitteessa esitetään, että aluevaltuusto ryhtyy toimenpiteisiin eläinperäisten rasvojen käytön lisäämiseksi terveyspalveluissa ja ruokapalveluissa. Lisäksi esitetään laadittavaksi suositusta, jossa huomioidaan kasvis- ja eläinperäisten rasvojen terveysvaikutukset ja suositellaan niiden tasapainoista käyttöä. Näiden toimenpiteiden lisäksi tulisi kouluttaa ruokapalveluiden henkilökuntaa tarjoamaan aterioita, joissa eläinperäisten rasvojen hyödyt otettaisiin huomioon.

Vastaus valtuustoaloitteeseen

Valtuustoaloite perustelee eläinperäisten rasvojen käytön lisäämistä muun muassa sillä, että kansallisten ravitsemussuosituksen kasvispainotteisuus pohjautuisi ympäristöperusteisiin ja tätä kautta aiheuttaisi ravintoaineiden epätasapainoa. Aloitteessa nostetaan esiin riittävien eläinperäisten ravintoaineiden tukevan lasten ja nuorten kokonaisvaltaista terveyttä. Aloitteessa viitataan myös teollisesti käsiteltyjen kasvisrasvojen vaikutusta omega 6 ja omega 3 rasvahappojen epätasapainoiseen suhteeseen väestössä. Tässä viitataan norjalaisessa laboratorioissa tehtyyn tutkimukseen.

Ravitsemussuosituksilla pyritään edistämään terveyttä ja vähentämään sairauksien riskiä. Vastuullinen ruokapalvelu toimii siten, että asiakkaan oikeus saada maistuva ja laadukas ateria toteutuu. Tarjottu ateria edistää terveyttä, elämänlaatua, hyvinvointia ja tarvittaessa sairaudesta toipumista. Ravitsemussuosituksen määrittelemät ravitsemuksellisen laadun kriteerit eivät ole ristiriidassa ruokapalveluiden ekologisen, sosiaalisen ja taloudellisen vastuun tavoitteiden kanssa. Suositukset määrittävät tarjotun ruoan ravintosisäältä. Vastuullinen ruokapalvelutuottaja huomioi ravitsemussuosituksen, jotka ohjaavat hyvään ravitsemuslaatuun, laadukkaaseen elintarviketarjontaan, ruokaturvallisuuteen, ruokakasvatukseen ja ympäristöystävälliseen ruoan tuotantoon ja kulutukseen.

Suomessa ravitsemussuosituksen laatimisesta vastaa valtion ravitsemusneuvottelukunta. Se on maa- ja metsätalousministeriön alainen itsenäisesti toimiva asiantuntijaelin. Suositusten toimeenpanoa rahoittaa sosiaali- ja terveysministeriö. Suositukset perustuvat puhtaasti tieteseen, eikä niitä laativilla tutkijoilla ja muilla asiantuntijoilla saa olla jäävyttä aiheuttavia kytöksiä esimerkiksi teollisuuteen tai etujärjestöihin.

Aluehallitus	§ 84	11.03.2025
Aluehallitus	§ 285	07.10.2025
Aluevaltuusto		04.11.2025

Ravitsemussuositusten lähtökohtia ovat erilaisten ruoka-aineiden kulutus ja ruokavaliot. Jokaiseen ruoka-aineeseen ja sitä kautta ruokavalioon voidaan yhdistää tiedot ravintoaineista ja niiden saannin todennäköisestä merkityksestä pitkän aikavälin terveydelle. Ruoka-aineille ja ruokavaliolle voidaan samoilla periaatteilla arvioida niiden ympäristövaikutukset. Terveyden edistämisen eettisiä perusteita ovat ihmisen oikeus terveyteen ja oikeus saada omaa terveyttä koskevaa tietoa. Vastaavasti ihmisillä – myös tulevilla sukupolvilla – on oikeus elää ympäristössä, joka tukee heidän terveyttään ja hyvinvointiaan.

Ravitsemussuositusten mukaiseen rasvan laadun tavoitteeseen on mahdotonta päästä, jos eläinperäisen rasvan määrää lisätään tai jos sillä korvataan ruokavalion muita rasvan lähteitä. Eläinperäisen rasvan lähteistä maitorasva ja punaisen lihan sisältämä rasva on suurimmaksi osaksi kovaa tyydyttyntä rasvaa, joka nostaa LDL-kolesterolia ja lisää sydäntautiriskiä. Pehmeän rasvan tärkeimpiä eläinperäisiä lähteitä ovat rasvaiset kalat.

Rasva on ihmiselle välttämätön ravintoaine. Rasvaa tarvitaan energianlähteeksi ja energian varastointiin. Rasvoja tarvitaan myös muun muassa solukalvojen rakennusaineeksi, rasvaliukoisten vitamiinien imeytymisen mahdollistamiseen sekä hormonien tuotantoon. Elimistö käyttää rasvahappoja rakennusaineina ja energianlähteenä niiden kemiallisen koostumuksen perusteella, ei sen mukaan, ovatko ne peräisin eläimistä vai kasveista. Rasvojen tehtävät elimistössä eivät siis edellytä lainkaan eläinrasvan käyttöä.

Elimistön tarvitsemista rasvahapoista rasvahappoa, linolihappo ja alfa-linoleenihappo, ovat sellaisia, joita elimistö ei pysty itse valmistamaan. Välttämättömien rasvahappojen parhaat lähteet ovat kasvikunnan tuotteita. Eläinperäisiä lähteitä toki on, mutta niiden sisältämät määrät ovat merkittävästi kasviperäisiä lähteitä vähäisempiä. Pitkäketjuisia rasvahappoja, omega-3-rasvahapot (EPA ja DHA), suositellaan saatavan ravinnosta, vaikka ne eivät ole elimistölle välttämättömiä. Näiden pitkäketjuisten rasvahappojen lähteitä ovat pehmeää rasvaa sisältävät eläinkunnan tuotteet, kuten rasvainen kala. Maitorasvan ja punaisen lihan sisältämän rasvan lisäämiselle ei siis ole mitään perusteita, jotka pohjautuvat tieteellisen tutkimustietoon tai joiden taustalla on suomalaisten terveyden edistäminen.

Hyvinvointialue noudattaa terveys- ja ruokapalveluissa kansallisia ravitsemussuosituksia eikä valtuustoaloitteessa esitetyn näytön pohjalta nähdä tarvetta muuttaa tätä käytäntöä.

Toimivalta

Aluehallitus	§ 84	11.03.2025
Aluehallitus	§ 285	07.10.2025
Aluevaltuusto		04.11.2025

Hallintosääntö § 142

Esittelijä Hyvinvointialuejohtaja Tollet Jan

Päätösehdotus Aluehallitus päättää esittää aluevaltuustolle, että se hyväksyy valtuustoaloitteeseen laaditun vastauksen sekä toteaa valtuustoaloitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Aluevaltuusto 04.11.2025
397/00.05.01/2025

Päätösehdotus Aluevaltuusto hyväksyy valtuustoaloitteeseen laaditun vastauksen sekä toteaa valtuustoaloitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös

Liitteet

Liite 22 Valtuustoaloite 18.2.2025 / Eläinperäisten rasvojen käytön lisääminen alueemme terveys- ja ruokapalveluissa

Aluehallitus	§ 19	14.01.2025
Aluehallitus	§ 286	07.10.2025
Aluevaltuusto		04.11.2025

86**Valtuustoaloite EU:n vammaiskortin haltijan ja saattajan maksuton lippu linkki-liikenteessä**

Aluehallitus 14.01.2025 § 19

Valmistelija hallinnon asiantuntija Ella Sofia Aniranta, p. 040 506 5610

Selostus asiasta **Yleistä**

Aluevaltuuston 10.12.2024 kokouksessa jätettiin liitteenä oleva valtuustoaloite EU:n vammaiskortin haltijan ja saattajan maksuton lippu linkki-liikenteessä (Katja Isomöttönen ja allekirjoittaneet).

Toimivalta

Hallintosääntö 142 §

Esittelijä Hyvinvointialuejohtaja Tollet Jan

Päätösehdotus Aluehallitus antaa valtuustoaloitteen edelleen palvelujohtaja Nina Peräsen, vammaispalveluiden palvelujohtaja Päivi Junnilaisen ja vammaissosiaalityön palvelupäällikkö Elina Hienolan valmisteltavaksi.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Aluehallitus 07.10.2025 § 286

Valmistelija palvelujohtaja Päivi Junnilainen, p. 040 533 5729
palvelupäällikkö Elina Hienola, p. 050 331 2737
palvelujohtaja Nina Peränen, p. 050 594 6783

Selostus asiasta **Yleistä**

Aluevaltuuston kokouksessa 10.12.2024 jätettiin Katja Isomöttösen ja muiden allekirjoittaneiden toimesta valtuustoaloite koskien EU:n vammaiskortin haltijan ja saattajan maksutonta matkustamista Linkki-liikenteessä.

Aluehallitus	§ 19	14.01.2025
Aluehallitus	§ 286	07.10.2025
Aluevaltuusto		04.11.2025

Valtuustoaloitteessa esitetään, että Keski-Suomen hyvinvointialueella selvitetään yhteistyössä kuntien, Linkki-liikenteen ja hyvinvointialueen kanssa mahdollisuus ottaa käyttöön maksuton Waltti- matkakortti kaikille Linkki-paikallisliikenteen alueella asuvien EU-vammaiskortin haltijoille ja heidän saattajilleen.

EU:n vammaiskortti on tarkoitettu henkilöille, joilla on oikeus Kelan vammaistukeen tai jokin muu virallinen päätös, joka osoittaa tuen tarpeen. Kortti toimii viestinnän tukena, se ei korvaa virallisia tukimuotoja tai etuuksia, mutta auttaa tilanteissa, joissa käyttäjä haluaa osoittaa esimerkiksi avustajan tarpeen ilman erillisiä asiakirjoja. Suomessa kortin toimeenpanosta vastaa Tukena säätiö, joka tekee kehittämistyötä vammaisjärjestöjen, palveluntarjoajien, Kelan, terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen sekä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa. Vammaiskortin hakeminen tapahtuu Kelan kautta.

Valtuustoaloitteen esitystä perustellaan esimerkiksi asiointi- ja virkistysmatkojen helpottumista yhdessä avustajan kanssa sekä arjen sujuvoittumista. Lisäksi maksuton joukkoliikenne saattaa vähentää VPL-matkojen tarvetta ja vähentää syrjäytymistä.

Vastaus valtuustoaloitteeseen

Linkki Jyväskylässä pyörätuolilla liikkuvat asiakkaat matkustavat maksutta matalalattiakalustolla ajettavassa liikenteessä. Asiakkaan mukana oleva avustaja matkustaa myös maksutta. Tämä etuus ei ole kuitenkaan voimassa seutuliikenteessä eikä Linkki-VIP-palveluliikenteessä.

Vammaisen asiakkaan avustaja matkustaa maksutta sekä Linkki Jyväskylä että seutuliikenteen Waltti-vuoroilla, kun asiakas näyttää kuljettajalle A-merkityn EU:n vammaiskortin. Asiakas maksaa itse käyttäjäryhmänsä mukaisen lippuhinnan. EU:n vammaiskortin haltijoita oli 8.8.2025 päivitetyn tilanteen mukaan Jyväskylässä 764 henkilöä ja seutuliikenteen Waltti kuntien alueella lisäksi vielä 310 henkilöä.

Linkki-joukkoliikenteessä on valtakunnallisestikin kilpailukykyiset hinnat. Etuuksia on lapsille, nuorille, opiskelijoille sekä 65-vuotta täyttäneille. Erilaisten kampanjoiden aikaan voi Waltti-matkakortin ladata jopa -30 % halvemmalla. Yksittäisen ryhmän maksuttoman joukkoliikenteen käytön mahdollistaminen ei kohtelee tasa-arvoisesti ja yhdenvertaisesti muita käyttäjäryhmiä. Hyvinvointialueella on paljon erityisryhmiä, ja kaikkien kohtelu palveluissa ja niiden saatavuudessa tulee olla yhdenmukaista. Waltti-matkakortit palvelevat vain Jyväskylän ja lähikuntien asukkaita. Maksuton lippu joukkoliikenteessä helpottaisi ja sujuvoittaisi pääasiassa heidän arkeaan, mutta ei edistäisi alueellista yhdenvertaisuutta.

Aluehallitus	§ 19	14.01.2025
Aluehallitus	§ 286	07.10.2025
Aluevaltuusto		04.11.2025

Valtuustoaloitteessa nostetaan esiin paljon hyötyjä, jotka allekirjoittaneet näkevät maksuttomasta linja-automatkoista vammaiskortin haltijalle. Eutunnuksellinen vammaiskortti takaa jo nyt vammaisen henkilön avustajalle maksuttoman matkan. Vammainen henkilö voi matkustaa joukkoliikenteessä samaan hintaan kuin vammatonkin.

Vammaisen asiakkaan näkökulmasta olennaista on, pystyykö hän käyttämään joukkoliikennettä vai ei. Jos ei pysty, on tärkeää turvata mahdollisuus virkistäytymiseen, sosiaaliseen elämään ja asioiden hoitamiseen muiden, erikseen myönnettävien liikkumisen tuen palveluiden avulla.

Hyvinvointialueen taloustilanteesta johtuen ei katsota mahdolliseksi toteuttaa EU:n vammaiskortin haltijan ja saattajan maksutonta matkustamista Linkki paikallis- tai seutuliikenteessä.

Talous

Talousarviossa ei ole tähän varattuna määrärahaa.

Toimivalta

Hallintosääntö § 142

Esittelijä	Hyvinvointialuejohtaja Tollet Jan
Päätösehdotus	Aluehallitus päättää esittää aluevaltuustolle, että se hyväksyy valtuustoaloitteeseen laaditun vastauksen sekä toteaa valtuustoaloitteen loppuun käsitellyksi
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.

Aluevaltuusto 04.11.2025
2876/00.05.01/2024

Päätösehdotus	Aluevaltuusto hyväksyy valtuustoaloitteeseen laaditun vastauksen ja toteaa valtuustoaloitteen loppuun käsitellyksi.
Päätös	

Aluehallitus	§ 19	14.01.2025
Aluehallitus	§ 286	07.10.2025
Aluevaltuusto		04.11.2025

Liitteet

Liite 23 Valtuustoaloite 10.12.2024 / EU:n vammaiskortin haltijan ja saattajan maksuton lippu linkki-liikenteessä

Aluehallitus	§ 297	27.11.2024
Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta	§ 17	17.09.2025
Aluehallitus	§ 287	07.10.2025
Aluevaltuusto		04.11.2025

87**Valtuustoaloite selvitystyön käynnistäminen sairaala Novan päivystyksen lapsiystävällisyyden parantamiseksi**

Aluehallitus 27.11.2024 § 297

Valmistelija hallintopalvelupäällikkö Ella Kauppinen, p. 040 352 1966

Selostus asiasta **Yleistä**

Aluevaltuuston 12.11.2024 kokouksessa jätettiin liitteenä oleva valtuustoaloite selvitystyön käynnistämisestä sairaala Novan päivystyksen lapsiystävällisyyden parantamiseksi (Keskustan aluevaltuustoryhmä ja allekirjoittaneet).

Aluevaltuusto lähetti valtuustoaloitteen aluehallituksen valmisteltavaksi.

Toimivalta

hallintosääntö 142 §

Esittelijä Hyvinvointialuejohtaja Tollet Jan

Päätösehdotus Aluehallitus antaa valtuustoaloitteen edelleen asiakaspalvelupäällikkö Raija Harju-Kivisen, vastuualuejohtaja Juha Palonevan ja toimialajohtaja Kati Kallimon valmisteltavaksi.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta 17.09.2025 § 17

Valmistelija Sosiaali- ja terveystieteiden toimialajohtaja Kati Kallimo p. 050 442 2302
sote-toimialan asiakaspalvelupäällikkö Raija Harju-Kivinen p. 040 064 7666
päivystyksen palvelujohtaja Afra Prokki p. 050 530 2943
lastentautien ylilääkäri Ole Andersen p. 050 316 1156

Aluehallitus	§ 297	27.11.2024
Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta	§ 17	17.09.2025
Aluehallitus	§ 287	07.10.2025
Aluevaltuusto		04.11.2025

aikuisten sosiaalipalveluista palvelujohtaja Ulla Kuittu p. 050 353 8310
sosiaali- ja kriisipäivystyksen palvelupäällikkö Elina Huttunen p. 040 481
3320

Selostus asiasta

Yleistä

Valtuustoaloitteessa esitetään, että hyvinvointialue:

1. sitoutuu noudattamaan World Health Organization (WHO) lasten oikeuksien sopimusta ja "Lasten oikeudet sairaalassa" -asiakirjan toimenpiteitä.
2. selvittää erillisten odotustilojen järjestämisen lapsille ja nuorille sekä sosiaalihuollon aseman vahvistamisen osana päivystyksen toimintaa.
3. käynnistää selvitystyön lasten ja nuorten aseman parantamiseksi ja kokonaisvaltaisen, moniammatillisen hoidon kehittämiseksi sairaala Novan päivystyksessä.

Vastauksessa valtuustoaloitteeseen on huomioitu lasten oikeuksien yleissopimus sekä terveyteen ja terveydenhuoltoon erityisesti liittyvät yleiskommentit sekä WHO:n Lasten oikeudet sairaalassa -asiakirja. Vastaus valtuustoaloitteeseen kokonaisuudessaan on kuvattu liitteessä. Lasten oikeudet sairaalassa asiakirjan tarkistuslistan mukainen arviointi on tehty lasten päivystyksen ja yleispäivystyksen toimesta helmikuussa 2025.

Vastaus aloitteen kohtaan 1; lasten oikeuksien yleissopimuksen ja lasten oikeudet sairaalassa asiakirjan noudattaminen

Keski-Suomen hyvinvointialue on sitoutunut noudattamaan lasten oikeuksien yleissopimusta ja lasten oikeudet sairaalassa –asiakirjan laatukriteereitä. Päivystyksen lapsiystävällisyys toteutuu tällä hetkellä hyvin, mutta myös kehittämiskohteita on tunnistettu: viestintä lasten oikeuksista, potilaiden yksityisyys ja yhteistyön tiivistäminen sosiaalihuollon palveluiden kanssa.

Vastaus aloitteen kohtaan 2; odotustilat ja yhteistyö sosiaalihuollon kanssa

Sairaala Novaan on rakennettu päivystyspoliklinikalle erilliset odotus- ja hoitotilat lapsille sekä heidän perheilleen. Yleensä tila riittää yhteispäivystykseen saapuneille lapsille, mutta esimerkiksi infektiokausina tila voi käydä ahtaaksi. Sairaala Novan päivystysalueella työskentelee virka-aikana terveydenhuollon sosiaalityöntekijä, joka tekee tiivistä moniammatillista yhteistyötä terveydenhuollon päivystyksen henkilöstön sekä hyvinvointialueen perheiden palveluiden kanssa. Sosiaalipalveluiden kiireellisyyden arvioimiseksi on kehitetty liikennevalomalli, joka on käytössä päivystyksen terveydenhuollon ammattilaisilla. Novan valmistuttua sosiaali- ja kriisipäivystys sijaitsi päivystysalueella. Yhden huoneen tila oli

Aluehallitus	§ 297	27.11.2024
Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta	§ 17	17.09.2025
Aluehallitus	§ 287	07.10.2025
Aluevaltuusto		04.11.2025

riittämätön sosiaali- ja kriisipäivystyksen asiakastyöhön. Novan tilat eivät ole mahdollistaneet sosiaali- ja kriisipäivystyksen 18 työntekijälle ja toiminnalle enempää huoneita. Nykytilanteessa Keski-Suomen sosiaali- ja kriisipäivystys sijaitsee Novan päivystyksen välittömässä läheisyydessä osoitteessa Hoitajatie 4.

Vastaus aloitteen kohtaan 3; selvitystyön käynnistäminen

Lasten oikeudet sairaalassa -asiakirjan tarkistuslistan mukainen arviointi on tehty lasten päivystyksen ja yleispäivystyksen toimesta helmikuussa 2025. Olemme käynnistäneet hyvinvointialueen toiminnallisen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman valmistelun. Suunnitelma edistää kaikkien asiakas- ja potilasryhmien yhdenvertaista kohtelua ja ehkäisee syrjintää palveluissa. Suunnitelmaan sisällytetään myös lasten oikeuksien toteutumisen näkökulma sosiaali- ja terveystalvissa. Suunnitelma valmistuu vuoden 2026 aikana. Suunnitelmatyön lisäksi kartoitetaan päivystyksen välittömässä läheisyydessä sijaitsevat lapsiystävälliset tilat kiireellisille sosiaalihoollon palveluille. Jatkotoimenpiteenä on myös päivystyksen henkilökunnan koulutuksen päivittäminen sosiaalihoollon triage-lomakkeen hyödyntämisestä. Tästä vastaa terveyssosiaalityö yhdessä sosiaali- ja kriisipäivystyksen kanssa.

Erillistä selvitystyötä ei esitetä käynnistettäväksi.

Toimivalta

Hallintosääntö 18 §

Esittelijä	Toimialajohtaja, sosiaali- ja terveystalvut Kallimo Kati
Päätösehdotus	Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta esittää vastauksen valtuustoaloitteeseen edelleen aluehallitukselle jatkokäsittelyyn. <u>Asian kokouskäsittely:</u> Asiaa kokouksessa oli esittelemässä asiakaspalvelupäällikkö Raija Harju-Kivinen klo 15:10-15:19.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.

Aluehallitus	§ 297	27.11.2024
Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta	§ 17	17.09.2025
Aluehallitus	§ 287	07.10.2025
Aluevaltuusto		04.11.2025

Esittelijä	Hyvinvointialuejohtaja Tollet Jan
Päätösehdotus	Aluehallitus päättää esittää aluevaltuustolle, että se hyväksyy valtuustoaloitteeseen laaditun vastauksen sekä toteaa valtuustoaloitteen loppuun käsitellyksi.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.

Aluevaltuusto 04.11.2025
2668/00.05.01/2024

Päätösehdotus	Aluevaltuusto hyväksyy valtuustoaloitteeseen laaditun vastauksen ja toteaa valtuustoaloitteen loppuun käsitellyksi.
---------------	---

Päätös

Liitteet

- Liite 24 Valtuustoaloite 12.11.2024 / Selvitystyön käynnistäminen sairaala Novan päivystyksen lapsiystävällisyyden parantamiseksi
- Liite 25 Liite 1_Vastaus valtuustoaloitteeseen_päivystyksen lapsiystävällisyys
- Liite 26 LIITE 1.1 Children's rights in hospital_WHO
- Liite 27 LIITE 1.2 Lasten oikeudet sairaalassa tarkistuslista 2_2025
- Liite 28 LIITE 1.3 Sosiaalihuollon asema päivystystoiminnassa
- Liite 29 LIITE 1.4 Päivystyksen tilat
- Liite 30 LIITE 1.5 Terveys ja lapsen oikeudet_referaatti 10.1.2024

Aluehallitus	§ 121	08.04.2025
Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta	§ 18	17.09.2025
Aluehallitus	§ 288	07.10.2025
Aluevaltuusto		04.11.2025

88**Valtuustoaloite nenästä otettavan infektio-testin käytön lopettamiseksi**

Aluehallitus 08.04.2025 § 121

Valmistelija	hallinnon asiantuntija Ella Sofia Aniranta p. 040 506 5610
Selostus asiasta	Aluevaltuuston 18.3.2025 kokouksessa jätettiin liitteenä oleva valtuustoaloite nenästä otettavan infektio-testin käytön lopettamiseksi (Vapauden liiton valtuustoryhmä ja allekirjoittaneet). Aluevaltuusto lähetti valtuustoaloitteen aluehallitukselle valmisteltavaksi.

Toimivalta

hallintosääntö § 142

Esittelijä	Hyvinvointialuejohtaja Tollet Jan
Päätösehdotus	Aluehallitus antaa valtuustoaloitteen johtajaylilääkäri Heikki Miettisen ja infektioylilääkäri Jaana Leppäaho-Lakan valmisteltavaksi sekä 1.6.2025 toimintansa aloittavan hyvinvoinnin ja terveyden lautakunnan käsiteltäväksi.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.

Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta 17.09.2025 § 18

Valmistelija	johtajaylilääkäri Heikki Miettinen p. 050 432 4642 infektioylilääkäri, hyvinvointialueen yhteensovittava tartuntatautilääkäri Jaana Leppäaho-Lakka p. 050 309 7578
--------------	--

Aluehallitus	§ 121	08.04.2025
Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta	§ 18	17.09.2025
Aluehallitus	§ 288	07.10.2025
Aluevaltuusto		04.11.2025

Selostus asiasta Aluevaltuutetut Lasse Paananen ja Tapio Puolimatka ovat tehneet valtuustoaloitteen nenän kautta otettavien infektio-testien käytön lopettamiseksi.

Valtuustoaloitteessa esitetään seuraavia toimia:

1. Nenän kautta otettavien infektio-testien kokonaiskustannusten selvittämistä Keski-Suomen hyvinvointialueella
2. Nenän kautta otettavien infektio-testien käytön arviointia ja lopettamista

Vastaus valtuustoaloitteeseen:

Vastaus valtuustoaloitteeseen on kokonaisuudessaan liitteenä.

Yhteenvetona todetaan, että nenän kautta otettavien infektiönäytteiden käyttö perustuu kansalliseen ohjeistukseen ja on käytössä koko maassamme. Näytteiden otto aiheuttaa kiistämättä kustannuksia hyvinvointialueelle, mutta niiden ottamisella pystytään suojaamaan haavoittuvimmassa asemassa olevia potilaita ja toisaalta ehkäisemään myös laajoja sairaalan sisäisiä potilaiden ja myös henkilökunnan epidemioita, joiden aiheuttamat kustannukset todennäköisesti ylittävät moninkertaisesti näytteiden oton kustannukset. Tällä perusteella nenän kautta otettavien infektio-testien käytön lopettamista Keski-Suomen hyvinvointialueella ei voida pitää perusteltuna.

Toimivalta

Hallintosääntö 18 §

Esittelijä	Toimialajohtaja, sosiaali- ja terveystoimen Kallimo Kati
Päätösehdotus	Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta esittää vastauksen valtuustoaloitteeseen edelleen aluehallitukselle jatkokäsittelyyn.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.
	Päätöksenteon jälkeen kokouksesta poistui Kati Kinnunen klo 15:22.

Aluehallitus 07.10.2025 § 288

Aluehallitus	§ 121	08.04.2025
Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta	§ 18	17.09.2025
Aluehallitus	§ 288	07.10.2025
Aluevaltuusto		04.11.2025

Esittelijä Hyvinvointialuejohtaja Tollet Jan

Päätösehdotus Aluehallitus päättää esittää aluevaltuustolle, että se hyväksyy valtuustoaloitteeseen laaditun vastauksen sekä toteaa valtuustoaloitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin.

Aluevaltuusto 04.11.2025
586/00.05.01/2025

Päätösehdotus Aluevaltuusto hyväksyy valtuustoaloitteeseen laaditun vastauksen ja toteaa valtuustoaloitteen loppuun käsitellyksi.

Päätös

Liitteet

- Liite 31 Valtuustoaloite 18.3.2025 / Nenästä otettavan infektio-testin käytön lopettaminen
- Liite 32 Vastaus valtuustoaloitteeseen, Nenästä otettavan infektio-testin käytön lopettaminen

Aluevaltuusto

04.11.2025

89

Valtuutettujen aloitteet

Aluevaltuusto 04.11.2025

Hallintosäännön 143 §:n mukaan kokouskutsussa mainittujen asioiden käsittelyn jälkeen valtuustoryhmällä ja valtuutetulla on oikeus tehdä kirjallisia aloitteita hyvinvointialueen toimintaa ja hallintoa koskevissa asioissa.

Aloite annetaan puheenjohtajalle kirjallisesti tai sähköisesti.

Sähköisessä kokouksessa aloite lähetetään sähköisesti kokouksen puheenjohtajan ilmoittamalla tavalla.

Aloite on, sitä enempää käsittelemättä, lähetettävä aluehallituksen valmisteltavaksi.

Päätösehdotus

Tehdyt aloitteet lähetetään aluehallituksen valmisteltaviksi.

Päätös

Aluevaltuusto

04.11.2025

90

Ilmoitusasiat

Aluevaltuusto 04.11.2025
338/00.02.00/2025

Itä-Suomen yliopiston hoitotieteen laitoksen professorien kannantotto
hoitotyön professiojohtajan ja hoitotyön johtamisen aseman säilyttämisestä
ja turvaamisesta Keski-Suomen hyvinvointialueella, 21.10.2025

Hyvinvointialuejohtajan virkasuhteen päättyminen 28.10.2025

Päätösehdotus

Merkitään ilmoitusasiat tiedoksi.

Päätös

Oheisaineisto

Itä-Suomen yliopiston hoitotieteen laitoksen professorien kannantotto hoitotyön professiojohtajan ja
hoitotyön johtamisen aseman säilyttämisestä ja turvaamisesta Keski-Suomen hyvinvointialueella,
21.10.2025